

Letnik VII.

Predplačati se ne more.

1. junija 1910.

Profesor Resjeto predava.

Kapitel samo za dame.

Velecenjene in ljube gospodinje!

Največje veselje v življenju tvori gotovo dobra kuhinja. Ne majajte neverjetno z glavami Vi mlade „Vydrovkinje“, katerih izkušnje niso starši kot tisoč tednov. Ljubezen je sicer poezija v človeškem življenju, roznata pa le v ti dobi, dokler od svojih mamic poduk prejimate, kako si lahko z Vašim bodočim pridobite medsebojno trdno vez. — Samo v zvezi z umetnim kuhanjem. Seveda je tudi izjema gospodinje, katerim ni prirojeno, da bi znale kuhati. Boljšemu stanu spadajoča ženska ose-

ba zamuje to, kar gospem občega stanu dela veselja t. j. njeni obitelji in gospodinjstvu biti dobra kuharica. Takšna gospodinja je hvaležna onim, katerim ugaja, kajti dobro kuhati je umetnost in ta hoče žeti hvalo.

Da je v ti umetnosti individualni razloček je pač umevno. Ni tukaj jednotne šole, ravno tako ni povsod prakse. Razlikuje se kuhinja posameznih narodov s svojimi posebnostmi, k katerim jim pripomore značaj. Kdor je potoval po Evropi, gotovo je spoznal te raznoterosti, katere se nam včasih zdijo smešne, dasi neutemeljeno kajti ravno tako se bode nam kaki tujec posmehoval ako okusi izdelek, kateri se nam zdi nekaki priboljšek. Komu izmed nas bi ne dišali buhti, dolki

i. t. d.? Kdo zametuje naše cmoke? To so najnavadnejši izdelki, bistveni del naše hrane.

Res je, da ne konča pri teh izdelkih umetnost naših gospodinj, ker imamo kakor ostali narodi še druga jedila, posebno ona iz mesa. Dobra kuhinja mora nuditi izpremembo, niti v najzadnejši koči se ne zadovoljijo z vedno enako hrano, tako tudi ne tam, kjer gospodinje niso nakazane na skrajno štedljivost.

Dobra kuharica, ki ni preveč pripravna, skuša pripraviti jedila tako, da bi ne bila zoperna. Vzemimo za temelj gospodinjstvo, v kojem je parkrat na teden meso, potem umetnost gospodinje gotovo ni prevelika ako so izključno jedila s cmoki na vrsti. Tako kosilo tvori sicer redilno in zdravo hrano, vendar pa tako enolično, da konečno hudič — oprostite, ljube poslušaljke-ljubezen vzame, katera se je Vam zdela biti najvažnejše v zakonu. Star pregovor pravi, da pelja ljubezen „skozi“ želodec. Ako bi priobčili tozadevno statistiko, Vas lahko o resnici prepričamo. Vsaka izkušena gospodinja bode cenila zakon, kateri veli razven razumne gospodinje, biti dobra kuharica, ki svojo umetnost popolnoma obvlada. Gotovo ne bode mislili, da hočem svojo vedo v ti stroki razglasiti le radi tega, da bi Vam pripovedoval znane in zelo stare stvari. To ima svoj namen in lahko uganete, da je celi moj govor v zvezi s priporočevanjem Vydrovih izdelkov.

To se Vydrove juhne konzerve. V želodcu mi je ležala ta večna kuharica cmokov, katera ima sicer enostavno delo, v njeni lastnosti kot kuharica, pa je premalo bistroumna, da bi pokazala, da ima čut za preskrbo onih užitkov, kateri so prirojeni in naredo življenje prijetno.

Pusti enkrat, ljuba gospodinja, to staro navado in pripravljaj svoji obitelji juho iz kakih Vydrovih juhnih konserv in iz mesa pečenko. To bode gotovo izprememba, katero Tvoji ljubi pozdravijo, Tebe pa nič več ne stane.

Kuhaj to juho včasih zvečer, včasih dopoldne in Tvo mož Ti bode zelo hvaležen. Vse to za mali denar. Vydrove juhne konzerve so izbornega okusa, kar Te bode učila izkušnja. To enostavno pripravljanje!

Za eno porcijo vzemi pollitra vode, vsuj v to Vydrove jahne konzerve, dobro pomešaj, da bi se ne tvorile kroglice, kuhaj to pet minut, poljubno osoli in cela „kunšt“ je gotova.

Vydrove juhne konzerve so našim razmeram primerno pripravljene. Stavim z Vami, ljube gospodinje, da ne morete teh bolje pripraviti in poleg tega še drugo večje delo oskrbovati. Skusite prosim: kuhajte na primer na navaden način grahovo juho in obenem juho iz Vydrovih juhnih konserv. Primirjate potem okus in pravično sodite. Hvalili bode gotovo konzerve, katere Vam pripomorejo, postaviti na mizo izvrstno juho. To je grahova juha. Skusite lechnato. Veliko je ljudi, kateri dajo prednost leči in tudi lechnato juho

imajo rahi. Naredite poskušnjo z gobovimi hujnimi konzervami to je iz onih, ki so pripravljene iz suhih gob. Ta delikatni duh in okus, ako v to juho nadrobiš košček opečnega kruha. Naredite tudi tukaj poskušnjo med svojimi izdelkom in onim, ki ste ga kupili. Za izpremembo imate tudi rezančne in rižove juhne konzerve od katerih zadnje se morajo kuhati 15 minut.

Kateri ne poznate Vydrovih juhnih konserv, naročite si jih na poskušnjo eno škatljo, katera vsebuje 25 procij. Vsaka kocka vsebuje tolik množine, da daje en krožnik primerno goste juhe. Razvite eno konservo, katero hočete poskusiti in povohajte njeno vsebino. Upamo, da si Vydrovi izdelki pridobe Vaše popolno zaupanje. Vydrove juhne konzerve se pripravljajo na ta način, da ne pridejo s človeško roko v dotiko. Zavijajo se s strojem. Zanimalo bi Vas, videti kako tak stroj izgleda. Zgoraj je velika, lijaku podobna posoda, katera preide v cev, v koji je hitro premikajoči se polž, kateri polni vsebino v spodaj pritrjene papirnate vrečice. Vsled dobro urejenega, spodnjega mehanisma, deluje vrtenje polža le nekaj trenutkov, s čemur se doseže razdelitev posameznih porcij. Menjanje papirnatih vrečic torej razdeljevanje gre zelo hitro brez, da bi bila vsebina dotaknjena od delavkine roke. Zavitek se le nazadnje zmečka s strojem in potem zalepi.

Zakaj to poudarjam ima gotovo svoj namen. Mleti izdelki zahtevajo to zaupanje, da zamorete verjeti, da so snažni. Tukaj ne more veljati pregovor, kar oči ne videjo i. t. d. — Poudarjam, da Vydrovi izdelki zaslužijo vso zaupanje, brez katerega si ne moremo predstavljati tečnega izdelka.

Tam, kjer ste ljube gospodinje že okusile Vydrove konzerve in kjer je večja rodbina, priporočamo da, bi si vzele od one vrste, katero hočete naročiti, večje zavitke. Ima škatlja 25 procij le ene vrste juh, stane pa pa ravno tako le 1 K 50 vin, a ni razdeljena na porcije. Za en krožnik juhe se vzame eno polno žlico te konzerve.

To je vse, kar sem vam hotel danes povedati in sem trdno prepričan, da moje besede niso padle na neplodovita tla ampak na dušo naprednih gospodinj.

V verzih izraženo naročilo na »Vydrovko.«

Skusili smo „žito“
Zelo je dobro bilo!
Pošljite spet hitro
Vrečico pet kilo!

Tonik in Anda Hofmeisterovi
v Josefovem.

Vydrovi šumeči bonboni.

Za pogasiti
žejo in izbor-
no pokrep-
čilo!

„Ambo“ ali
s „sidrom“

50 komadov škatlja 2 K.

P. n.:

Erna Bradaško, učiteljica v Pišecah. Že pred leti sem naročila od Vas Vaše osvežujoče bonbone, ki se po leti izvrstni za žejo. Prosim pošljite mi je zopet 4 zavitke po 50 komadov in sicer „Ambo“.

Franc Cagran, Radenski vrh, Radenci. Zelo sem zadovoljen s pošiljativjo šumečih bonbonov. Hočem Vašo cenjeno tvrdko vsakemu priporočati.

Franc Gottwald, železniški uslužbenec, Kukleny št. 192 Češko. Vaše šumeči bonboni so izvrstna, zelo osvežujoča pijača, katero pri vsaki priložnosti priporočam.

Josep Tišar, učitelj, Bradačov, Ceteraz. Naročili smo od Vas že dvakrat Vaše izborne bonbone „Ambo“ in s sidrom, kateri so se v sendanji vročini znamenito obnesli. Dragemu pivu smo dali že davno slovo in uživamo za ugašanje dalje edino Vaše znamenite šumeče bonbone. Tako smo postali abstinenti.

Vydrova gorčica.

Delikatna k me-
su. **Francoska**
fino mleta ali
kremžka $\frac{1}{4}$ kg.
steklenica 80
vinarjev.

P. n.:

Karol Pánek, nadzornik, Pardubice-Svitkov 712. Posiljam Vam po poštni položnici znesek za obe pošiljativi in morem z vso pravico javiti, da tako izborna gorčica kakor je Vaša morem povsod priporočati.

Jos. Přikryl, učitelj, Vel. Bystrice u Olomouce. Zahvaljujem se Vam prav prsrčno za pošiljatev. Vaši izdelki so izborni in okusno pripravljeni imajo prav fin okus. Gorčica nam zelo ugaja.

Karol Toman, davčni oficijal, **J. Mikulášek**, c. kr. davčni asist. in **Bohuš Zelinka**, c. kr. asistent v Kojetině, Moravsko. Storimo našo dolžnost in Vam naznanjamo, da smo s poslano gorčico popolnoma zadovoljni. Vaše gorčica prekosi vse kakovosti in je primeroma zelo po ceni. Izborna nam ugaja in jo povsod radi priporočamo.

MUDR. Oldřich Zörnig, zdravnik, Heřm. Městec. S pošiljko Vaših užitnin sem bil zelo zadovoljen. Kar se tiče gorčice je izborna.

Vydrovi juhni prídátek.

Daje juhi fin
okus. V vsa-
ko gospo-
dinjstvo ste-
knica $\frac{1}{4}$ kg.
1 K 60 v.

P. n.:

Franc Prelovec, gostilničar, Idrija. Prosim pošljite mi takoj 2 steklenici Vašega izbornega juhnega prídátka, ker ga nujno rabim.

Dominik Martinčič, logar Dolina, Sv. Peter na Krasu. Vaš juhni prídátek je prav izvrsten.

Franc Bradáč, Ljubinje, Hercegovina. Če bi ne bilo Vas in gospoda Antonina Chmel, potem bi jaz skoraj ne mogel obstati v hercegovinski vasi. Vaši izdelki, posebno juhni prídátek so res izborni.

Karol Růžicka, geometer, Varcar-Varkuf, Bosna. Blagovolite mi z obratno pošto poslati 2 steklenici Vašega izbornega juhnega prídátka po 3 K.

Moric Habermann, učitelj, Košecice, Vel. Heralčice, Slezija. Poslani juhni prídátek me je zelo zadovoljil, zato ne pozabim dalje naročevati.

Vydrovi oblati.

Izborni izdelki,
prava poslada.
Masleni škatlja
2 K, **Destinke** s
sadnim kremom
2 K, **Desertke** z
medenim kre-
mom 3 K.

P. n.:

Miroslav Ambrozek, vrtnar, Szepesujvár, Szepesváralja, Ogrsko. Vaše „Destinke“ so v resnici prav dobre za mlade in stare. Hodi se na nje tako dolgo, dokler je poslednja v škatlji.

Marija Brožová, soproga ravnateljca, Dol. Bučice. Blagovolite mi poslati 2 škatlji oblatov za 6 K, to je gotovo najboljša pohvala.

Alojzia Kujzová, soproga učiteljca, Radovesice, Libochovice. Ne smem pozabiti izreči Vam najlepšo zahvalo za Vaše izborne izdelke. Posebno malinovi grog in „Desertke“ nam prav dobro dišijo.

Matilda Sršenová, soproga konduktorja, Lhotka, Parnik. Vaši izdelki so izborni posebno pa masleni oblatti in „Desertke“. Kakor hitro mi jih zmanjka, zopet ponovim naročilo. Sem zelo zadovoljna ter jih vsakomur priporočam.

KSAVER MEŠKO.

VINOGRADA.

Bilo težko delo je leto dni,
a trgatev je dalo bogato,
zdaj v sodih mošt šumi in kipi
in se pretvarja v kapljico zlato.

In sosedi in znanci se zbirajo
v meglenih pozimskih dneh
in hrame veseli odpirajo —
sama radost in smeh v kleteh.

In vsi blagoslavljujejo vinograd,
njega soku slavo pojo,
in vsak mu prosi stotisočkrat
lepo rast in srečo vso . . .

I pesnik je, bogato rodeč vinograd,
tisočeri prihajajo vanj
in uživajo sladki, omamni sad —
a malokdo hvalo da zanj!

IV. LAH:

ZIMSKA POT.

EPIZODA.

Pa pazite, da ne zamudite vlaka“, je naročala hlapcu moja
dobra mama ter odevala mene in Zoro s koci in kožuhi,
da sva se komaj videla iz njih.

„E, kaj“, je govoril hlapec Janez in se leno oziral s kozla
nazaj na voz, „še nikdar nisem zamudil, pa tudi danes ne bom.“

„Pa da ne izgubite kocov nazajgrede,“ je opominjala mama
hlapca Janeza in pri tem še vedno ogrinjala mene in Zoro od
vseh strani.

„Kaj pak,“ je odgovarjal hlapec skoraj nevoljno, „še nikdar
nisem nič izgubil, pa da bi ravne sedaj.“

„Pa previdno vozi čez klanec,“ je govorila dalje mama in
zraven poljubljala v slovo mene in Zoro. Hlapec je pljunil od
nevolje v stran.

„Ali ste gotovi?“ je vprašal, „sicer res lahko zamudimo.“

„Teto lepo pozdravi,“ je naročala mama, „v vagonu lepo
mirno sedita in pridna bodita.“ Teh zadnjih besedij, ki so bile
vselej jednake, kadarkoli sem se poslavljajal od doma, že nisem
skoraj več slišal. Konji so se zganili in sani so zadržale po

zmrzli cesti. Še sem čutil dobro materino roko, ki je naredila križ na moje čelo, potem pa je zapihal mrzel veter prek mojega obraza. Zora je sedela zraven, molčeča in žalostna. Držala sva z rokami trdo nase odejo in koce in bilo je nama toplo in prijetno. Ozrla sva se parkrat nazaj, kjer so se med zimskim drevjem kazala razsvetljena okna, sani so drčale v klanec, okrog je brila mrzla zimska burja, noč je bila jasna, zvezdna in pred nama je sedela velika črna kopica—hlapec Janez na kozlu. Konji so veselo bežali v noč in pri svitu slabotne luči ob saneh je bilo videti kako se je gostila njih sapa okoli gobcev. Kmalu smo bili v ovinku in naše mestece je izginilo za gozdom, zakrito v svojo zimsko odejo.

„Ali te ne zebe?“ je vprašala Zora.

„Ne. In tebe?“ . . .

„Tudi ne,“ je odgovorila Zora. Potem pa sva zopet molčala, gledala sva v jasno noč ter mislila na prestane počitnice, ali pa na bodoče šolske dni. Mogoče, da je imela Zora druge misli, ampak jaz sem se zibal samo v teh mislih in sem se počutil zelo zadovoljno.

Njej je bilo torej ime Zora in meni so rekli Mišel. Stanovali smo skupaj v malem mestu šest ur od železniške proge. Naši hiši je delil samo vrt, ki je bil shajališče otrok. Tam sva v mladih letih skakala z Zoro skupaj pod varstvom pestun, tam sva se pozneje igrala z žogo in ko so naju pozneje v šoli naučili čitati, hodila sva tja vsak s svojimi knjigami, in se prepirala med seboj, kdo zna več. Živela sva kakor brat in sestra in to razmerje ni moglo izpremeniti niti to, da je Zora imela ne mnogo mlajšega bratra in da so se k temu bratcu pridružili počasi še drugi, kar je pripravilo mene v veliko nevoljo in nezadovoljnost, kajti tudi jaz sem hotel imeti še bratcev in sestric, kakor jih je imela Zora. Na vrtu med obema hišama in na naših dvoriščih, tam je bil kraj naših igrač in drugi otroci so rado vedno gledali skozi ograjo, kajti niso bili vsi tako srečni, kakor sva bila midva, ki takrat nisva čutila okoli sebe ničesar drugzega nego mladost, radost in veselje. To se je izpremenilo šele onega jesenskega jutra, ko se je uresničila ona dolgoletna groznja, s katero so nas radi stašili vsi, kadar smo bili nepokojni namreč: takrat je meni mama raznanila, da pojdem v mesto v šolo in sicer takoj drugo jutro. Prvi, ki je moral to novico vedeti, je bila Zora. Pobegnil sem torej takoj čez vrt k Zori, na veliko začudenje svoje mame, ki je mislila, da mi je povedala nekaj zelo neljubega. Toda ob istem času je letela že tudi Zora k meni čez vrt z isto novico. Tudi njej so danes povedali, da pojde drugi dan v mesto v šolo. Vsedla sva se z Zoro na klop v vrtu in govorila o mestu. Predstavljala sva si si veliko število hiš, kakor sva videla naslikano v raznih knjigah in govorila sva o veliki gospodi, ki tam prebiva. Nazadnje sva se skoraj sprla glede generala, ki je prihajal vsako leto k nam na počitnice in

glede šolskega nadzornika: ali prebivata ta dva v mestu ali na Dunaju pri cesarju. Ker ni mogel o tem niti eden niti drugi kaj vedeti, sva govorila o tem, kaj bova videla v mestu, pri čemer se je Zora najbolj veselila na lepe gospe, jaz pa na škofa. Tisti dan je bil za oba nekaj posebnega. Dočim se je v obeh hišah pridno pripravljalo za odhod, sva hodila z Zoro po vrtu in po bližnjem polju in se posfavljala od svojih znanih krajev. Žalostna nisva bila prav nič, nasprotno veselila sva se oba in se vedno ozirala na ono stran za solncem, kjer je po najinem ugibanju ležala mesto. Vrnila sva se domov pozno zvečer: Zora je odbežala čez vrt domov in jaz sem posedel na oni klopici na vrtu, kjer je bilo moje najljubše mesto, dokler ni prišla mama, ki me je odpeljala v sobo k bogati večerji, kjer je že sedel moj strogi papa v vsej svoji resnosti. Takoj po večerji je začel papa delati dolgo pridigo o novem življenju v šoli in dolžnostih, kar je mamu spravilo v jok. Razumel nisem sicer nič, pritisnil sem se le k svoji ljubljeni mami in obljubil vse kar je želel papa. Zvečer je ostala mama na moji postelji in se pogovarjala z menoj, dokler nisem zaspal. Sanjal sem celo noč o mestu in o šoli — ko je zjutraj komaj posvetilo solnce, me je vzbudila hišina, popil sem kavo in nekaj trenutkov pozneje smo sedeli na vozu: jaz, Zora, moja in Zorina mama, na kozlu pa hlapec Janez. Ob vozu so stali Zorini bratci in sestrice in njen papa, visok gospod z veliko brado. Poslovili smo se hitro in se odpeljali, s ceste smo potem še mahali nazaj v pozdrav. Tako smo se peljali v mesto in po železnici naprej: ko smo prišli v glavno mesto, se je zgodilo nekaj, česar nisva pričakovala niti jaz niti Zora: jaz sem z mamu ostal v mestu, Zora pa se je z mamu odpeljala naprej. Toda splošno veselje, je naju takrat prevladalo tako, da pri ločitvi nisva plakala. — Videl sem Zoro šele o božiču, ko smo se pripeljali na počitnice. Takrat mi je pravila, da je v samostanu in mi je vse natančno popisala, kaj je tam, tako da sem dobil veliko veselje za samostani. Potlej sva se videla vselej na počitnicah; hodila sva skupaj domov in skupaj sva se vračala v mesto. Vselej sta naju spremljali naši mami in živelo se je takrat krasno in veselo. Letos pa se je to izpremenilo. Zorina mama je ravno sedaj zbolela in papa se je od žalosti napil. Moja mama je morala biti pri Zorini mami in moj papa se sploh ni brigal za otroke. Tako sva se morala z Zoro peljati sama v mesto, kar je bilo sicer nekaj novega in je nama delalo veliko veselje, kajti velika čast je: potovati sam po svetu ampak vendar nisva bila popolnoma zadovoljna, kajti oni dan, ko smo se z mamami vrnili s počitnic, se je nama v mestu dobro godilo. Meni je bilo vse eno, kajti zdelo se mi je, da sem zdaj, ko pojdem sam po svetu, za mnogo let starejši, torej ni treba, da bi jedel sladkarije in zdel sem se sam sebi res dovolj velik, da morem sam priti od doma v mesto. Ni pa bilo iste zadovoljnosti pri Zori, kar sem videl iz njene molčečnosti in zdela se mi je

pri tem zelo otročja, ter sem prišteval celo žalost temu, da imajo ženske manj poguma, da jih je rajše strah in da se bolj boje iti po svetu.

„Jaz grem še rajši sam, nego z drugimi“ sem govoril Zori, da bi jo pripravil v dobro voljo. Pomislil sem pri tem na one znance, ki so se sami vračali s počitnic, navadno zelo polni denarja, ki so ga dobili za dar pri raznih tetah in starih mamah in spomnil sem se pri tem, da je tudi meni mama stisnila nekaj v roko, ko sem že sedel na vozu! Odločil sem se, da si kupim knjigo, ki je v izložbi že dolgo vabila nase moje radovedne oči. Zora ni odgovorila.

„Ali te zebe, Zora,“ sem jo vprašal skrbno.

„O, ne, in tebe.“

„Prav nič.“

Pri tem sem se zagledal v gozd, ki je ležal črn in teman ob cesti. Spomnil sem se na strahove in razbojnike, ki so baje strašili po lesu. Postalo me je strah in sem natančneje pogledal na enakomerno zibajočo se kopico pred nami na kozlu; bilo je videti, kakor da je hlapec zaspal. Toda prav zdaj se je zbudil in zapodil konje. Konji so bili utrujeni, pot je bila slaba.

„Ali tebe ni strah,“ sem vprašal Zoro. Ona se je posmejala.

„Ti si še vedno tako otročji,“ je rekla. To me je razžalilo.

„Zakaj?“

„Ah, tako. Ti si še vedno, kakor si bil.“ To je bilo odveč.

Jaz sem vendar stopal, že z gotovim ponosom po ulicah našega mesta, poznal sem že celo velike študente, v šoli sem bil med prvimi, in tu pride Zora s takimi očitanji. Šele zdaj se mi je zazdelo, da se je Zora izpremenila. Zakaj, o tem nisem premišljal. Obmolknil sem in drčali smo molče dalje v zimsko noč. Kmalu smo s klanca zagledali lučice postajnega mesta. Žarele so med črnimi sencami sredi velike bele planjave: bele, rdeče, rumene... Hlapec je zapodil v dir. Ob jednom smo zaslišali zvižganje vlaka.

„Vraga, saj vendar,“ je zagodrnjal hlapec in udaril po konjih. Drčali smo hitro, toda v ovinku smo tako nerodno zavili, da je hlapec Janez odletel s kozla in midva z Zoro sva s sanmi vred padla v jarek.

„Saj niti pošteno poditi ne morem,“ je godrnjal hlapec, ko je zopet zlezal na kozla. Tako smo se bližali mestu in ko smo se peljali čez most — je bilo gotovo, da smo zamudili. Ustavili smo pri prvi gostilni in vprašali, ali je vlak že odšel.

„Vlak je odšel,“ je bil odgovor. Torej bo treba ostati v mestu čez noč in jutri oditi dalje, je bila naša misel. Meni je bilo po volji. Tudi Zora se ni jezila. Hlapec si je poklical vina in rekel:

„Ta dva boste prenočili.“

„Ali dve sobi?“ je vprašala gostilničarka.

„Ah, kaj še, za take otroke je ena dovolj,“ je rekel hlapec in pil. Vsedla sva se z Zoro v gostilni k peči. Ni se mama ljubilo niti jesti niti pi.i. Hlapec Janez je prišel v sobo in rekel:

„Pa dobro spita, jutri zjutraj pa naprej pojdita.“ S tem je odšel in je zunaj naročal še nekaj gospodinji. Kmalu so zunaj zadržale sani. V tem trenutku se mi je stožilo, pomislil sem na dom in na mamo in skoraj so mi solze stopile v oči. Toda v tem je vstopila gospodinja, zelo prijazna in domača žena, ki je naznanila, da je soba pripravljena. Nje materinsko ljubezniv obraz me je potolažil, začutil sem se kakor doma. Odpeljala je naju seboj v prvo nadstropje kjer smo stopili v lepo, toplo zakurjeno sobo.

Dve lepi veliki postelji sta stali vstric, na stenah so visele velike podobe, debela miza je stala na sredi in dvoje umivalnikov v kotu. Gospodinja se je nama lepo posmejala, pohvalila je sobo, voščila je lahko noč in odšla.

Z Zoro sva ostala sama. Prijetna toplota je dobro dela nama, kajti bila sva kolikor toliko premrazena. Jaz sem čutil tudi nekako utrujenost, zato sem hitro zlezal v postelj. Zora pa je nemirno hodila semtertje ter se obotavljala.

„Ah, kako je prijetno v postelji,“ vskliknil sem pod gorko odejo.

„No, le proč se obrni,“ je rekla Zora.

„Zakaj?“ vprašal sem začuden.

„No, zato“ . . .

Obrnil sem se proč proti gorki peči, od koder je prihajala prijetna toplota v moj obraz, in nisem nič več spraševal, zakaj. Pomislil sem pri tem le, kako bi bilo prijetno, ko bi imel v mestu tako mehko posteljo takoj poleg peči, kajti rojen sem bil v grudnu in po sanjskih bukvah sem zvedel, da ljudje na ta mesec rojeni ljubijo peč in kožuh. Kmalu na to je luč ugasnila, postelja poleg mene je zašumela, obrnil sem se in v polosvetlobi, ki je pokrila sobo, sem videl blizu sebe na belem vzglavju lepo črno glavico, ki se mi je o tem trenutku zazdela zelo lepa. Vcselo sem se zasmejal.

„Ali ni prijetno, Zora?“ sem vprašal.

„Sevedaje,“ je zašepetala ona, „ampak ti si si izbral boljše posteljo.“

„Saj greš lahko ti sem,“ sem odgovoril, kajti zazdelo se mi je, da sem ravnal zelo sebično.

„A, ne,“ je rekla Zora in si popravila odejo.

Nekaj časa je trajal molk. Bila sva utrujena in zaspana.

„Ti nič ne veš, zakaj sva šla danes sama v mesto?“ je začela Zora.

„Seveda vem: ker je tvoja mama bolna.“

„Hm, ti si še tako otročji . . . A kaj delate zvečer na stanovanju, kadar greste spat?“

„Pripovedujemo si historije. Janko jih zna zelo mnogo in Ciril tudi.“

Zora se je zasmejala in se obrnila proti meni.

„Meni je že skoraj vroče,“ je rekla in vzela izpod odeje lepo belo roko, ki se mi je tu zdela mnogo lepša in čisto drugačna, nego doma v sobi ali na vrtu. Nehote sem prijel njeno roko in se zasmegal.

„U, ti imaš mrzlo roko,“ je rekla Zora.

„Da, mene rado zebe“ . . . Molk.

„Imaš ti mnogo denarja?“ je vprašala čez čas.

„Imam. Kupim si knjige. Jaz si bom, ko bom velik, kupil vse knjige, celo omaro.“

„Pojdeva jutri v sluščičarno?“ je vprašala Zora.

„Sama?“

„No, zakaj ne. Pride tudi moja prijateljica. Jaz jo imam zela rada.“

Mene je to veselilo.

„Saj denarja bomo imeli dovolj“ . . .

„Ali boš ti plačal . . . Vidiš, če gredo gospodje z damami, mora vedno gospod plačati.“

„Seveda,“ odgovoril vem jaz ponosno, kakor da bi mi bilo to znano.

„Ti si sam,“ je začela zopet Zora, „tebi je lahko, a pri nas je nas mnogo, vedno več in zdaj bo zopet eden več . . .“

„Zopet?“ sem se začudil jaz, „a zakaj ne prinese Barbinka otroke rajše k nam, ko vas je že tako dosti, ne res?“ Zora se je zasmejala.

„Ah, ti si neumen,“ je vzdihnila, „kaj pa more Barbinka za to.“

„No, more.“

V sosedni sobi so zaškripala vrata.“

„Zdaj zaspiva, da,“ je rekla Zora.

„No, ali pa potihoma ugibljiva uganke. Mi na postelji vsak večer ugibljemo uganke, kadar ne smemo več govoriti na glas.“

„Ah, jaz sem zaspana,“ je rekla Zora . . . „Jutri torej pojdeš z nama v slaščičarno“ . . .

„Pojdem.“

„Veš, jaz sem svoji prijateljici pripovedovala o tebi. Ona se zelo zanima zate. Je zelo poredna in zgovorna. Misli, da se imava midva rada.“

„Kaj?“

„Ampak ne smeš biti tako otročji, zdaj si že velik. Boš videl, kako bo prijetno jutri. To je dobro, da smo sami. Ona ima denar, veš, ampak moraš vse ti plačati.“

„Bom.“

„In potem pojdemo po mestu.“

„Da.“

„A zdaj zaspiva, da. Lahko noč,“ „Lahko noč.“

Obrnil sem se zopet k peči. Zora je kmalu zaspala, jaz pa dolgo nisem mogel zaspati, kajti z mamom sem šel rad v slaščičarno, ker je ona plačala, sam pa nikdar in zdaj sem premišljal, koliko bomo zapravili in škoda se mi je zdelo knjig, ki jih zdaj zopet ne bom mogel kupiti. Premišljal sem mnogo, kako bi se rešil iz te zadrege, kajti dasi se mi je zdelo lepo, da „gospod“ plačuje za dame, se mi je zdelo škoda plačevati za druge, vendar je zmagala častihlepnost in radovednost; kajti ko bi že ne bilo zaradi Zore, moralo bi biti zaradi njene prijateljice, da ne bo mislila, da sem skop. Da, nazadnje sem sklenil, kupiti samo par knjig in v slaščičarni plačati mnogo, da bo vsega dovolj. Toda ob enem s temi računi se je oglašalo o meni nekaj čudnega in se je zopet in zopet vračalo, kadar sem se spomnil na to, da je prijateljica mislila, da se imava z Zoro rada. Nekaj čudnega boleznega je pri tem padalo na mlado srce in vse se mi je zdelo tako, kakor če kdo pripoveduje lepo historijo in se na konec zasméje ter pove, da historija ni bila res, ampak da si jo je na celem izmislil . . . Čez dolgo sem zelo utrujen zaspal.

Zjutraj nas je poklicala gostilničarka, z Zoro sva hitro vstala in odšla na kolodvor. Bil je pust zimski dan.

Ko smo prišli v mesto, je čakala na kolodvoru Zorina prijateljica. Zora me je predstavila. Čutil sem, kako sem zardel. Dogovorili smo se, da se snidemo čez eno uro. Zora je šla s prijateljico in jaz na svoje stanovanje. Prvič sem takrat natančneje pogledal svoj ovrtnik in kravato in si celo dvakrat počesal lase.

Čez eno uro smo se sešli na trgu in smo odšli v slaščičarno. Tam je bilo polno, kakor vselej po praznikih, ko se vrnejo studentje s počitnic. Vsedli smo se k mizi in si prinesli tort. Zorina prijateljica se je veselo smejala.

„Kako ste spali?“ je vprašala.

„Dobro,“ odgovoril sem mirno in pri tem zardel. Smejala se je še bolj in nekaj pošepetala Zori na uho. Videlo se je, da se tika mene, kar me je spravilo v tako zadrego, da mi je padla cela torta na tla. —

Snedli smo mnogo. Zorina prijateljica se je zelo spoznala v raznih vrstah tort. Nazadnje sem plačal in odšli smo ven. Pri računu se je pokazalo, da ne bo ostalo niti za par knjig.

„Ako bi bili kaj kavalirja, bi kupili Zori šopek rož za slovo“ je šepnila Zorina prijateljica. Nisem se hotel dati osramotiti. Pri prvem vrtnarju sem vstopil in kupil lep šopek, ki ga je Zora ponosno nosila po ulicah koder smo hodili. — Popoldne se je odpeljala s prijateljico z vlakom v samostan. Poslovala sva se hladno, kakor še nikdar, dasi je prijateljica cel čas govorila o ljubezni in poljubih.

Ostal sem sam na kolodvoru, gledal sem za vlakom in naenkrat se mi je zdel svet grd, zviti in hinavski. Zdelo se mi je, kakor da je ta vlak odnesel seboj ves oni krasni svet, v katerem

sem živel od onih lepih časov na domačem vrtu do one krasne noči v gostilni. —

Ko smo šli drugič na počitnice, je hodila Zora po mestu z velikim študentom in mi je mrzlo odzdravila. S tem je bilo konec one krasne zimske poti.

KSENIJ VERIN:

JUTRANJA MOTIVA.

I.

Kakor da bi iznad gor se razprostrle
čez dolino svete roke v blagoslov
zlati žarki so se v zrak razlili
in vzbudili v linah glas zvonov.

Kmetič jih je slišal, vzel je koso
in odšel veselega srca v polje,
ki ga je pričakovalo kakor kralja,
da mu izroči bogastvo vse . . .

O da jaz bi v takih jutrih
svojega bil polja kralj,
vse bi dal vam, kar mi je že dala
in kar mi obeta dalj!

II.

Nedeljsko jutro gre čez polja
oblečeno v tančice lahkih megel
kot da v ornatu blaženih
molilo bi jutranje psalme — —

V zavzetju onemijo bele breze,
do zemlje zlato klasje klone,
v solzah blešči se pestro cvetje,
a moja duša — govori:

O naša polja, ki dihate molitve
in vero svetlo kakor solnce
in moč in voljo in pogum —
jaz sem vaš sin, jaz sem vaš sin! . . .

USODA.

Danes je potegnil prvokrat mesečno dvesto kron. Kako mu je poskakovalo srce, ko jih je spravil v žep! In računal je: Toliko dam tu, toliko tam in dolgovi bodo vsaj deloma potlačeni, za ostalo pa privoščim moji bolni Margi boljše hrano.

Komaj je čakal šeste ure, da odide domov. —

Že se bliža ona ura, — ena stranka še prihaja.

„Če je mogoče premeniti dva tisočaka?“

Zmenjal je.

Ko pa je sklepal, manjkalo mu je dvesto kron! Šteje drugič, tretjič ali vedno manjka . . .

Grozno vroče mu prihaja, dvesto kron! Stopil je k telefonu ter govoril: „Oprostite, nisem se mogoče pri menjavi onih dveh tisočakov vstel?“

„Kako? kako menite, da bi Vam ne dal nazaj, Vi mislite, da sem goljuf!“

In koj se je dotična stranka pritožila pri njegovem šefu — adjunkt Lesec ga je moral prositi odpuščenja! H-m, uplivna oseba . . . kaj si čete! Bilo je in bo: Slabši moraš biti spodaj, če imaš tudi prav, kakor postavim adjunkt Lesec, ki bi si pustil glavo odsekati, da je izplačal onemu štiri bankovce po petdeset kron več. Ali kakor rečeno, kaj si čete? Drugega mu ne preostaja, nego seči v žep ter izvleči tistih dvesto kron . . .

V glavi mu je vrelo in opotekal se je domov . . .

Naslonil se je na mizo — v posebni sobi, da ga ni videla njegova bolna soproga . . .

Razmišljal je.

Kaj naj stori? Kako si pomagati? Edino stric na Dunaju mu lahko pomaga, samo če bi hotel! Mogoče je pa sedaj bolj usmiljen! . . .

Pograbil je pero ter pisal: . . . Tako in tako je, v kasi mi manjka dvesto kron — cel moj zaslužek, žena leži že celo leto, otrok je pred mesecem umrl, pomagajte . . .

In stric mu je poslal res, ali koliko? Celih deset kron!

„Nori! S tem se niti ganiti ne morem. Še vedno tak, kakor je bil“ —

Ko je študiral, poslal mu je v celem 5 kron. Moral bi poginiti, da ni bilo njegove Marge — — —

In skipelo je v njem.

„Da bi ga imel pred sabo! Z enim samim udarcem bi ga ubil. Ne! Stopil bi mu na vrat ter ga trpinčil — do smrti, tega tirana, goljufa, ki je oguljufal mojega očeta, svojega lastnega brata za celo premoženje. Goljuf, tat!“

Kar pokalo je v njem, tako je bil razburjen. In ko ga je klicala njegova soproga, da ji da zdravila, ni vedel, kaj da dela . . . Dal ji je tri žličice, kakor je dejal doktor, ali iz napačne stekleničice, iz katere ji je smel dajati samo trikrat na teden in še takrat samo po tri kapljice na sladkor. — — — —

„Kaj to? Ti je mraz, Marga?“

„Njo je streslo drugič . . . Ah, še en mil pogled in trepalnice ji padejo skupaj . . . Pogledal je na mizo, kjer so stala ona zdravila . . .

„Bog! Strupa sem ji dal! Marga!“

Obupen poljub — — —

Iz predala pa je izvlekla njegova roka — britev — — —

SEVENOVIC:

SONET.

Večer prihaja, sanje mi zbudi,
planjave trudne že pokriva mrak.
v vsemirju se pogublja plah korak
in srce moje le strmi — molči.

In duša pravi, plaho govori,
da jaz sem le vsakdanji prah
in da sem le kot molekul nekaj,
ki v večnosti, v vsemirju se gubi!

Vse drobne zvezde se blešče z neba
in vsenaokrog je mračna le samota
sedaj, ko iščem svojega Boga.

O večne harmonije sem sirota
jaz, ki ne najdem stvarstva večnega, —
moj Bog je morebiti laž in zmeta.

IVAN STUKELJ:

IZ PREVARE.

„ . . . **S**rečna se čutim, da sem prišla iz prevare, v katero me je pahnila vaša krivda. In zdaj ste zopet prišli mešetarit, da bi z menoj napravili novo kupčijo?“ Tako je govorila mlada vdova Vrbanova svoji materi.

Sedeli sta ob mizi pod košatim orehom, ki je ob voglu lepe kmečke hiše širil svoje mogočne veje. Poleg pa je stala zibelka, v kateri je mirno spavalo lepo rdečelično dete.

Hči je govorila vzhičeno, razdraženo, da se ji je delala rdečica na nekoliko upalih licih.

„Dolgih dvanajst let priklenjena na življenje sitnega, nadložnega starca! Zdaj naj vzamem zopet starca-vdovca? Tako želite vi mati in oče.“

„Veš, Ana, četrta božja zapoved...“ hoče priti mati v besedo.

„Kaj četrta božja zapoved! Ta zadeva tudi dolžnosti staršev do otrok; tako nas učijo v cerkvi. Ravno tako velja za nje, kakor za otroke, samo menda dolgega in prijetnega življenja jim ne obeta. — Najbrže zato ne, ker so že v letih,“ dostavila je pikro.

„Ne norčuj se...“

„Ubogala sem vas tedaj kot neizkušeno sedemnajstletno dekle. A drugič zagaziti v nesrečo, tega ne zahteva ne četrta in nobena druga zapoved. Tačas ste napravili z menoj kupčijo! Za vas je bila dobra, da vām je bogati Vrban odpustil par stotakov vašega dolga, zame pa je bila slaba, neizmerno slaba!“

„Bog ve za to, da smo mislili, da boš srečna. Imel je nevest na ponudbo...“

„Če jih je imel, zakaj je bilo treba meni toliko prigovarjati? Na daleč okoli ste mi naštevali vse mlade žene, ki imajo starce za može, pa so vse srečne. Kako ste mi opisovali njegovo veliko imetje. Ko smo hodili na ogledih po njegovem posestvu, ste mi iskrecih oči pokazovali na hraste in bukve, ki sta jih komaj po dva moža objela. — Poglej kake njive, kake travnike, dva vinograda, dvoje žag, ste mi govorili. Vsega tega premoženja mi bo zaženil srečni ženin polovico, po njegovi smrti pa je vse moje. Res, že od nekdaj sem v sebi čutila veselje do velikega gospodarstva, kjer se človek veselo giblje od zore do mraka, vse tako lepo vspeva, se množi. Pa navzlic temu, da me je mikala ta bogatija, sem se upirala. Nu, sklicevali ste se na četrta božjo zapoved in slušala sem vas. Postala sem žena bogatega Vrbana. Blagrovali ste me vi in drugi ljudje. — Pa kako se mi je zagnusilo zakonsko življenje že po prvih tednih, tega čuta vam nisem kos dopovedati. Trpela sem in molčala. — Ko sem bila zasnujena, ste mi govorili, da dobim treznega moža. Čudne pojme imate ljudje o treznosti. Pijanec vam je letisti, ki tu ali tam obleži ter se povalja ob cestnem jarku, ki morda po dva ali tri dni zdržema popiva po gostilnah. Tisti pa ni pijanec, ki ga zna nositi, kateri že začne na vse zgodaj v se vlivati ter ne pozna za žejo nikake vode, da na dan ugonablja po pet in še več litrov. — Z izbuljemini in zakrnavelimi očmi je prihajal domu z lesne trgovine, iz gozda, s polja ali od drugod. Kaj sem prebila, to naj bo samo Bogu potoženo. Dan za dnevom videč pred seboj debeluhastega, pokašljujočega moža z neukrutno hojo, sem morala zatiskati oči, da ne bi videla tudi življenja mladik zakonskih parov. Po meni je plulo življenje. Cvetelo je v meni zdravje in moč, a jaz sem si želela smrti. Nositi gnev v srcu, a vendar ljubiti, to je nekaj groznega. Domišljevati sem si mo-

rala, da imam drugega očeta v nadložnih letih, kateremu moram streči in slajšati življenje. Taka je bila moja zakonska ljubezen. In to dolgih, dolgih dvanajst let — — —“

Zaprta je oči in iz njih iztisnila dvoje solz, v katerih se je zaiskrila jeza.

„In rekli ste mati, da naj s to novo ženitvijo zakrijem sramoto, ker se mi narodilo to dete zdaj kot vdovi. Hinavski svet! Kako naj zakrijem? Kajneda, pokora mora biti za greh in za to pokoro naj vzamen zopet starca za moža. — — Kar sem zagrešila, to sem že obračunala z Bogom. Zahotelo se mi je po ljubezni, pravi, neprisiljeni. Hinavski svet pa kaže zdaj za menoj s prstom, češ: Vidiš, prevzetnica, kako te je varal, zdaj tvoj Štefan, zapustil te je v sramoti in šel po svetu bogvekam. Povem vam, da me ni zapustil. On ima poštenost v sebi, katere pa nima njegov oče, ta bahaški Mlakar. Misli je, da bom bogata dednica za svojim možem, tedaj je sam nagovarjal sina, da naj „lazi“ za menoj, ko so se mi začeli oglašati snubci. Kakor hitro pa je videl, da je naše posestvo zadolženo, da sem komaj nekaj rešila po dvoletnem pravdanju, je pognal sina v svet, ko je zahteval dedščino, da bi me poročil.“ —

Po kratkem molku je zopet nadaljevala vdova:

„Zdaj lahko vidite mati, kako je šlo naše posestvo v nič! Kje imam zdaj krasne gozde, kje dvoje vinogradov in dvoje žag? Žal, da sem prepozno zasledila, da je vse to bogatstvo bilo sešarjeno po srečnih slučajih. K tej ženitvi ste mi znali prigovarjati a niste znali pogledati v zemljiško knjigo.

Moj mož se je potem spuščal v lesno kupčijo, ki je ni razumel. Srečni kupci so vozili les iz gozdov zastoj in še za vožnjo vsakega voza je Vrban povrhu še plačal nekaj kron. Tako je on razumel lesno trgovino. — Ko sem hotela jaz vmes poseči, to in ono zabraniti, pa se je zadiral nad menoj: „Molči baba, ti se brigaj za kuhinjo in gospodinjstvo! Tega pa ti ne razumeš!“ — Niti najpotrebnejših stvari si ni zapisoval. Zato je moral priti polom prej ali slej, kakor sem ga zaslutila. On sam je tudi to čutil, zaradi tega je v obupnosti še več pil, dokler ga vsled preobile pijače ni zadela kap ter ga smrt rešila sramote, katere se je bal.“

„Dosti imaš še od vsega, da lahko skleneš srečen“ zakon — samo Štefana pusti, ki nima nič!“

„Štefan nima nič? On odtehta dvakrat, trikrat imetje starega Smolnikarja, ki mi ga vsilujete. Štefan ima mladost, čile zdrave roke, bister razum, blago srce. Za to bogatstvo mu dam vso svojo ljubezen, vse, kar imam. Bedasti svet govori, da me je zapustil. Veste li, kje je? V Ameriki že nad leto dni v neki sodarski tvornici. Pri svojem stricu se je že tukaj doma naučil nekaj sodarstva. Zdaj se je že popolnoma izvežbal ter ima lep zaslužek. Nihče še ni tega dosedaj vedel, mati, zvedite torej vi najprvo to najino skrivnost. Vse to Vrbanovo posestvo, ki mi je

še ostalo, tudi ni več moje. Vse sem natihoma prodala. Samo do jeseni ostanem še tu, potem pa z Bogom ta kraj, kjer sem prebila britko prevaro življenja.“ — — —

„Zdaj veste vse. To povejte očetu in Smolnikarju, da me puste v miru. Zatrdim vam še enkrat: Srečna se čutim, da sem iz prevare. Grem onkraj morja za srečo, katero čem zgraditi na delu lastnih rok, na pravi, resnični ljubezni.“ — — —

FERDO :

LEA,

I.

Ah Lea, kje so noči
Vse jasne, polne sanj?
In kje je vsa ljubav
Nekdanjih dni?

Kje je cveteča pomlad?
In kje azurna dalj?
Kje si ah ti dekle
Vsa polna nad?

To vse je bilo le sen
In nada v pomlad —
Za vse ostane le
Spomin iskren . . .

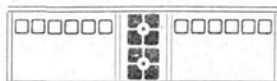
II.

Tihotne so ceste bile,
Ves vzduh je bil vzhičen, žareč,
Ihtela si, ko sem odšel,
Po daljnih cestah hrepeneč . . .

Končala se najina pot
Takrat je, končala ljubav.
Tresočo podala roko
Si nemo mi v zadnji pozdrav . . .

III.

In Lea, sredi jasnih cest,
Ko bodeš šla skoz svet
In ko bo velik dan,
Tedaj se spomni na me,
Ki sredi tujih poljan,
Sam tavam skozi svet:
Brez jasnih cest,
Brez velikih dni,
Samoten potnik
Iz polnoči . . .

SENTIMENTALNO BESEDOVANJE.

Otroci še ne poznajo tistih naših pravil o pristojnosti in uljudnosti. Nobene formalnosti ne ovirajo njihovih simpatij. Nobena hinavščina ne prikriva mržnje in sovraštva. Če nimajo tega ali onega radi, nu, pogledajo ga pisano, povedo mu naravnost, da je grd in če so posebno energičnega temperameta mu izplazijo jezik in ga nabijejo, da jasno ve, kaj mislijo o njem. Mi odrasli se smehljamo in stiskamo roke ljudem, za ktere čutimo toliko, kakor za lanski sneg. Niti v sanjah ne pomislimo, da bi rekli temu ali onemu v lice: ti si oduren, surov, neumen, domišljjav. In če nam je kdo simpatičen, zanimiv, če bi še tako radi govorili ž njim in se natančneje seznanili, mi bomo šli mimo, kakor da nam je deseta briga, ker nam ni predstavljen po šegah in postavah našega družabnega življenja.

Naša Pikica je vrgla na promenadi nekemu fantku pesek v obraz samo zato, „ker ji ni bil všeč.“ Dobila je po roki in vsi smo ji dokazovali, da se to ne sme in jo učili pristojnosti, olike in hinavščine. Na ulici je zapazila pred nami majhno punčko, za katero se je vnelo vse njeno srce. Pustila me je, šla k dekletcu in jo prijela za roko. Punčkina mama je začudeno pogledala na naji dve. Ali ker se jaz in punčkina mama ne poznavi, ker se še nikoli nisve videli, ni bilo dovoljeno, da bi se peljale punčka in Pikica za roko po ulici. Odtргali sve dekletci narazen in šli vsaka na svojo stran. Pikica se je jokala in ni mogla pojmiti zakaj so veliki ljudje tako sitni in nepravilni in ne dovolijo punčkam, da se sprijaznijo in poigravo skupaj, če so ena drugi še ne vem kako všeč. Zakaj so ta smešna družabna pravila, zakaj je olikanost, če večkrat ni drugo, kakor tisti slavni kitajski zid, ki je tudi že poln lukenj in ne more več ubraniti Kitajce pred dotiko z vsem drugim svetom. Če bi bile jaz in punčkina mama pametne, bi se bile tudi lepo nasmejale ena drugi in si dale roke. Zakaj meni je bila punčkina mama všeč in jaz njej menda tudi. Tako pa smo šle vsaka s svojim dekletcem ena na desno, druga na levo.

Postave družabnih šeg so, kakor tisti drateni plot ob nasadih v parku, nizek je, ali poln špičastih trnjev, lahko ga preskočiš ali lahko se tudi opraskaš in človek ostane rajše na predpisani stezi.

Včasih Pikica pozabi vse nauke in opomine, ki jih dobi v teh zadevah, pa se vstavi kjerkoli in kliče, kakšno ženskico njene velikosti: „Bebica, bebica slišiš! Sem pojdi!“

„Molči!“ se zgražam jaz. „To se ne sme. Ti bebice ne poznaš!“

„Ali ona ima žogo, mama in njen mantelček je ravno tako rdeč, kakor moj.“

Molčim in ne pobijam njenih argumentov. Včasih mislim, da bi bilo prav lepo, če bi si bili tudi mi odrasli ohranili priprosti način otroškega mišljenja. Včasih se primeri, da srečaš koga, ki je podoben tvojemu umrlemu očetu; čudovito te gane njegov obraz. Par besed bi rad spregovoril s tujcem. Ali ne, na spodobi se, pota se križajo. In ta gospa, tvoja znanka, ti je pripovedovala o njej mnogo lepega. Daleč v tujini živi in samo slučajno za par ur se je morda vrnila v domače mesto. Saj ne bi bilo nič grdega, če bi vstavila gospo, nasmejala se ji in ji rekla par toplih besed. Morda bi njo tudi veselilo. Ali ne spodobi se . . . In ona je že izginila v drugi ulici in morda je ne bom videla nikdar več.

Poznala sem neko igralko. Namréč samo iz gledišča, igrala je lepo in fino, z globokim čustvom. Njen glas mi je bil všeč in njen smeh in način, kako se je obnašala. Slišala sem, da je zelo bolna. Hotela sem se seznaniti z njo, vstaviti jo v parku, obiskati jo na stanovanju, zahvaliti se ji za užitek, ki mi ga je dala s svojo umetniško igro. Obotavljala sem se dolgo. Potem sem zvedela, da že leži, da ne bo več vstala. Kupila sem nekoliko šopek vijolic in sem hotela iti k nji. Pa vrnila sem se. Nekaki čudni obziri mi niso dali dalje. Morda bi se čudila, nenavadno je. Umrla je pozneje. In meni je še danes žal, da je nisem poznala osebno, da ji nisem storila majhnega trenutnega veselja

Mi odrasli ljudje smo tako počasni v svojih odločitvah.

Večkrat mislim o tem, kako enostavna je še, kako lepo enostavna in priprosta je otroška duša. Kar je črno, jim je črno in kar je belo jim je belo. Ne poznajo še nians, stopnjevanja in finih razločkov, ki begajo nas odrasle ljudi. Mi potrebujemo za vse toliko besed in izrazov, oni pa čisto lepo izhajajo s tistimi par pojmi, ki so si jih zapomnili. Mi smo vedno v strahu, če smo res vse prav povedali, natančno in korektno določili stvar, otroci pa niso nikdar v zadregi zaradi takih pomislekov. S par pojmi izhajajo imenitno.

Jaz, sirota, vsak teden parkrat šivam punčke, ki jih naša Pikica sfonta. Za Božič je dobila štiri. Slučajno je vsak, ki jo je hotel obdariti, kupil punčko. Razume se samo po sebi, da so bolezen, nadloge in nesreče pri taki družini na dnevnem redu. Ta črna ima izpuljeno roko, zlatolasi se je frizura utrgala, tisti, ki ima rdečo obleko se je noga v kolenu vtrgala, eni se obleka razpara, drugi so se gumbi pogubili. Jaz šivam in popravljam, kar je mogoče. Pikica samo pride, položi punčko na pisalno mizo in zapove: Na, mama šivaj!

Te dni se je igrala z mizo in stolčki. Zelo mična miza je in stolčki so še za njene punčke premajhni. Ni toraj čuda, da se ji je eden potrl med njenimi nepotrpežljivimi in nerodnimi prstki. Pa ni jo mnogo skrbelo, vzela je razvaline, postavila jih je meni na mizo in proglasila, kakor vselej: „Na, mama šivaj!“

Zasmejala sem se, ampak če se stvar prav pogleda, ni rekla nič smešnega. Z izrazi, ki jih ima na razpolago je prav jasno povedala kaj hoče.

Včasih ima otroška primitivnost za nas odrasle naravnost pesniški učinek.

Vozili smo se po noči po železnici. Mimo okna so letele iskre. Na stotine in tisoče. V temni noči je bilo to prekrasno. Nepremično sem sedela pri oknu in gledala v noč, v katero so tkale iskre blesteče zlate niti. Oči se niso mogle nagledati sjajne in efektne slike. Pikica je spala. Ko se je prebudila, sem jo vzela v naročje, da vidi tudi ona. Tlesknila je z rokami vsa začudena in vzradoščena: „O, glej, mama, solnce pada!“ je vskliknila.

Kako lepo je rekla to: Solnce pada!

Še nikdar ni slišala besedo „iskra“ a glej, vendar je tako dobro opisala efekt letečih isker. Mogoče je bila celo uverjena, da tudi solnce pada, da svetloba in ogenj pada, kakor dež pada. Če bi odrasel človek mislil kaj podobnega bi se prestrašil in strah bi uničil vsak užitek lepote. Otroku pa vidi samo lepoto in ne misli dalje.

Morda smo mi odrasli zato tako temni in revni na veselju, ker preveč razmišljamo, ker vedno hitimo dalje ker se vedno gonimo za „potem“, da nam sedajnost brez koristi in užitka skopni v rokah. Kadar je solnce, se bojimo dežja in v sreči se bojimo solz. Strah pred bodočnostjo nam zastrupi vsak smeh in vsako veselje. Otroku pa je bakren krajcar, kar je meni zlat dukat.

Zavidam ljudem, ki imajo mnogo iluzij, oni so najpodobnejši otrokom.

AVG. STRNIŠA:

EPISTOLA PRIJATELJU.

(Pesniku A u).

Odšel si sam tja v daljni Babilon — Po tebi vprašal suhi ni baron,
študirat šel si preučeno pravo — ki eno le oko ima še zdravo,
pozabljat malomestno šel zabavo: ki šah igra rad za visoko stavo,
obrazе kisle — stari polifon ni nosi polne žepe — svitlih kron . . .

Le bleda Ana je za te vprašala,
ko v postelji bolniški je ležala,
ker jetika ji stiskala je vsat —

In smrt prišla skor k njej je svatovat,
a usta njena so mi šepetala:
„Pozdravi ga, pozdravi še enkrat!“ —

KO SO CVETELE NARCISE.

Te nežne cvetke so se ozirale po svetu prav pod šolskimi okni, kamor jih je vsadila skrbna roka mladega učitelja Branislava. Ob tem zanimivem delu je mislil na njo, na svojo Anico. „Primerjal jo je cvetoči narcisi.

Vsadil je te narcise, da bi ga spominjale njene ljubezni, še nikomur priznane, jedva v mislih spočete, nikomur znane, nikomur razodete. Skrivala sta jo drug drugemu in s tem nehote priznavala, da jima je znana in se je bojita dotekniti. Morale so se zatajevati tudi oči, zakaj Anica je vedela predobro, da motri vsako njeno stopnjo dvoje pazljivih oči njene mame.

Ljubezen je onemu, ki jo je že imel, zasmeh; njemu, ki se je boji izgubiti — strah in onemu, ki jo je naveličan — neumnost.

Aničina mama je bila nemalo ponosna na svojo hčerko. Do osemindvajsetega leta ji je Anica ostala vedno zvesta, udana in odkritosrčna. Sedaj da bi bilo drugače! Sama se je čudila, da je sploh mogoče. A slehni dan je mislila poleg mame tudi na Branislava. Običajno je prihajal po šoli na pošto, kjer je spregovoril z njo skozi uradno linico nekaj besed, ujel par pogledom. Kadarkoli je izostal, je čutila, da nekaj tisto popoldne ni v redu; čutila je pa tudi dan za dnem očitneje, da se s tem izneverja mamičini ljubezni. Zdelo se ji je, da mama že sluti nek tajni strah. Kolika bolest bo šele resnična izguba njenega srca! Vedela je, da bi njena mama smrtno sovražila ono bitje, ki bi jo izpodrinilo v hčerkinem srcu.

Takšen sovražnik je bil pa samo Branislav. O vseh mladencihih, ki so prihajali na pošto: od mladega grofiča in njegovega lovca pa vse doli do Tineta postiljona je znala Anica prav pogoste in prav pikre opazke, le o mladem učitelju Branislavu iz Nove vasi se ji je ustavljal jezik. Njega bi le hvalila. Ko ji je nekoč prav zaradi tega stavila mama izzivajoče prašanje, je odgovorila mirno, malomarno: „Ta je pa zares še mlad“.

To ni bilo dovolj že ljubosumnemu srcu. Začela je mama oba motriti ostreje. Strah in ljubosumnost pa imata povsod velike oči. Prav kmalu je spoznala, da sta Branislav in Anica v istem neodločnem položaju zastran ljubezni kakor ona sama zastran nje izgube: bojita se trenutka, ko si razkrijeta medsebojni zaklad; prav tisti trenutek si bo morala pa ona priznati, da ga nima več. In to boli, boli.

Branislav ni bil sin bogatih ali vsaj uglednih staršov. Njegova mati je bila od mladosti kuharica in pazila vse svoje življenje, da je ustrezala svojim zapovednikom. Sad te poslušnosti je bil tudi njen Branislav. S prihranki svojih ust ga je šolala in sinko ji je bil hvaležen s tem, da se je marljivo učil. Veselila se je njegove prve službe, saj si je želela z njegovo prvo —

sebi tudi zadnjo službo, pa se je varala, kakor še največkrat v življenju. Mladenič je bil sedaj bolj potreben podpore nego prej. Skrbeti je bilo treba za pohištvo in opravo. Za gospodinjo si je pa izbral Branislav, došel v Novovas, najmlajšo tetko — Teklo. Mama mu je preskrbela vse, kar je potreboval za prvi hip i tega pa ni bilo malo. Tetka je gospodinjala, mu stregla, pomagala na vrtu, učila deklice ročna dela in fantov boljših manir ter mu gladila pot v življenje. Ko je razdeloval šolski vrt, mu je bila svetovalka in pomočnica, zakaj delo sta vršila lastnoročno, ko je zasajal cvetice, mu je rahljala prst; samo ko je pokladal v zemlje narcise, je delal vse za se in dejal, ko je izvršil: „Veš, tetka, take le cvetice ima Anica s pošte najraje“.

Teta ga je pogledala začudeno. Nekaj ji ni bilo prav, zakaj misli, hiteče v bodočnost, so ji zasnovale — neljubo podobo. Za nekaj časa ga je prašala hudomušno, če mu je to Anica sama povedala. Ko ni izvedela gotovosti, je pristavila skrbno: „Pravijo, da ste tisti ženski zelo ponosni, celo ošabni.“

Branislav ni odgovoril, da si se mu je čudna zdela tetina skrb in opomnja. Mislil je pa vzlic temu sladke misli o Anici in bil prepričan, da jo krivo sodi Tekla. Koliko je na svetu krive sodbe!

Kmalu potem je pa vendar tetka zaupala Branislavu vest, da je bila danes Anica na pošti ž njo prijazna. Za nedeljo jo je povabila na vrt, kjer že cveto narcise.

Tekla, preprosto meščansko dekle, se je veselila tega vabila.

Šla je v nedeljo in potem še mnogokrat prav rada k Anici na pošto in na vrt. Ni bilo delj kot četrt ure, pa je poleti kar smuknila k nji ob času, ko ni bila gospodična zaposljena v uradu. Ali tudi to prijaznost je kmalu opazilo bistro oko gospe pl. Ahnenburgove, Aničine mame. Bila je vdova že več let po profesorju pl. Ahnenburgu in ne malo ponosna na tisti pl., najsi je bila sama iz trgovskih meščanskih krogov. Ob skromni penziji je skromno živela pri svoji hčerki.

Anica in Tekla ste bili že prijateljici, dočim je občeval Branislav z Anico še popolnoma hladno. In vendar je vedel, da je ta nežna cvetka njegova v mislih in srcu.

Solčna Nova vas ima krasno lego. Prijetno življenje je dihala tam zlasti spomladi in o poletnih večerih, poletnih nočeh. Naravnost rajsko bivališče je nudil ob tem času šolski vrt, ki ga je uredil Branislav za tamošnje razmere uprav raskošno. Vsled prevelikega navora na delu se je v neprevidnosti celo prehladil, da ga je mučil neutajljivi kašelj. Toda kaj vse bolezn, ko je obljubila, da pogleda šolski vrt — njegovo delo — ona Anica! Res je došla in se čudila. On je kašljal. Velika je bila njena skrb za njegovo bolezen, in on je zato blagroval bolezen in njeno skrb, ki ste mu naklonili nepričakovano srečo. Saj je vedel, da ni bil najbrž še nikoli prav trdnega zdravja.

Poslej je Anico zanesla noga na večernih izprehodih še večkrat v Novo vas. Zadovoljna je bila celo, da Nova vas njeni mami kakor nalašč ni ugajala. Z njo je bila namreč povsodi — njena stalna senca. Tudi je sama zahtevala, da mora biti mama vedno poleg nje. Sedaj v Novo vas je ni marala. Tako ste bili obe zadovoljni. Za varstvo ji je zadostovala Branislavova teta.

Kako se ne bi gospe pl. Ahnenbergovi odprle oči!

Branislav je po šoli malone slehrno popoldne krenil na pošto. Vzroka je bilo vedno zadosti. Danes je oddal pošno spremnico za ubožne knjige, jutri je potreboval znamk, včeraj je pozabil naročiti časopis, danes ni vložil uradnih spisov doma v nabiralnik, pa je moral pozneje ž njimi sam na pošto.

Srečevala sta se vedno bolj pogostoma tudi na izprehodih.

Pomladni večer je objel naravo. Pomladno razpoloženje je vzkliko tudi v njihovi duši. Branislav je spremljal Anico iz Nove vasi. V smrečju je črni kos kratkočasil svojo izvoljenko z mehko melodijo in tedaj razodel ji je z navadno, skoro vsakdanjo frazo svoje najsrčneješe čustvo. Saj ni mogel drugače. Vsak trenutek se mu je zdel predragocen, da bi ga izgubljal v izbranih in izbiranih besedah.

Vživala sta zaželjeni trenutek nemoteno, tiho. Celo kos je utihnil. Branislav in Anica sta se udala popolnoma svojemu čustvu. Za nju ni bilo več narave, ne pomladi, ne kosa v grmovju; za nju je bil en sam trenutek — brezkončna sedanost.

Anica ni mogla spati tisto noč. Obračala se je na postelji in premišljala novo srečo. Drobnost ji je še vedno drhtelo kakor v mrzlični razburjenosti. Kako lepo! Mama se že privadi, se je tolažila. Ne morem je zapustiti, ker ne bi tega preneslo njeno srce. Ako sem njemu žrtvovala svojo ljubezen — moj Bog, saj nisem mogla drugače — hočem svojega življenja udobnost žrtvovati nji: tukaj ostanem in on bo pri nama. Ne bode nam krivice v toplem gnezdu. Tako si je Anica slikala bodočnost, slikala vsa srečna.

Naslednje jutro je imel postiljon Tine dolgo izpraševanje z gospo pl. Ahnenbergovo. Hotela je vsekako vedeti, kam je sinoči spremljal Anico, ko se je vrnila tako pozno, vsa razžarela, a on tako dobre volje, da je vriskal. V zadregi se mu je zareklo: „Učitelj Branislav mi je dal par dvojač, ker sem mu oni dan nesel domov drevesca, pa sem ostal v vasi v družbi.“

„Tako! torej nisi bil z gospico v Novi vasi?“ In vnovič zadrega, zopet se mu je zareklo: „Ne! Da — pač — prosim, žlahtna gospa!“

„Kako? Moj Bog! Govori, cepec!“

Povedal je, da je pozabil Anico in Novo vas v gostilni, ko so mu cvilile dvojače v žepu. Saj je lepo pri domačih dekletih.

„Tiho, butec! Povej, kdo je sinoči spremljal Anico!“

„I menda — onga — gospod Branislav, jo je že večkrat, če se ne motim. Pa jo je tudi sinoči. Ne zamerite, gospa!“

Ljubezen zmaguje. Dehteča narcisa je topla ljubezen: Kamor jo postaviš, napolni okolico z opojnim mirisom. Zmagala je tudi Anica, zmagala natančno po svojem načrtu. Zginili so vsi pomisleki z ozirom na razliko starosti, na pl. rod Ahnenburgov in na sitnost njene mame.

Mama je bila poražena.

Tekla in skrbna Branislavova mati ste s ponosom razširjali novico, da je napravil novovaški učitelj takointako, celo plemenito partijo. Seveda niste mogli povedati, če plemenitost tudi kaj prida vrže na leto.

Branislav je pa nekega dne sukal zaročni prstan na roki in tožil teki: „Veš, še vse bi bilo morda prav, ali njena mama, ta je pretirano domišljava ženska.“ Tekla ni mogla drugače, da je pritrdila: „Zares — ponosna dama.“

Tisto jesen je Tekla sama pospravljala narcise pred zimo. Branislav ni utegnil mnogo. Razven šolskega časa je prebil skoro vse ure poleg svoje mlade soproge. Celó sicer vedno godrnjavi mami je ugajalo tisto tiče sčebljanje.

Ta pesem se je nadaljevala pozno v zimo in vsredo pomladi. Ko so drugič cvetele narcise je čutila prevarjena pl. mama nov trn v srcu. Udobnost, ki jo je Anica žrtvovala nji, izgine v nekaj mesecih — v korist njenih — potomcev.

In vnovič, vdругič se je začel boj za Aničino ljubezen. Vršil se je brezupno na obe strani. Branislav ni hotel tihoma prenašati neslanih očitanj o svojem maloslavnem pokolenju, ne oponenj, da je len gosposko odelo preoblečen kmečki cepec z dežele. Nečuvena drznost je bila, da si je upal dvigniti oko do odlične in pl. uradniške, meščanske hčerke.

Po taki nevihti je sledila navadno časna ločitev, ki se je pa vselej poravnala s tem, da se je vrnil Branislav od tete iz Nove vasi v gorko gnezdo k svoji golobici. Prepričan je bil, da ga Anica resnično ljubi, kar je bila tudi istina. Vsa sumničnja njene mame niso zalegla prav nič. V takih razmerah se jima je rodila hčerka. Mlada mamica je nekaj tednov po porodu vzcvetela v novi krasoti. Drobnó stvarco so krstili za Teklo. Tako je zahteval Branislav in tako je moralo biti: njen oče je bil zmerjan s kmetom, zato bodi njegova hčerka — dekla, kakor gotovo bi bil deček Izidor — kmet ali pa Juri — georgios — poljedelec.

Dekletce se je razvijalo kakor nežna cvetka. Vsak dan je bila bolj podobna svoji mamici. O očetu ni kazala niti sledu. To je bilo gospe pl. A povod za nov boj, nova očitanja usojnemu zetu. Začel se je pa ta boj zavratno. Govorila je Anici, naj se varuje Branislava, če ji je drago življenje, ker je jetičen. Tuberkuloza je neozdravljiva, dedna. Tudi hčerka ne bo zdrava.

Njegova lica kažejo dvomljivo barvo, njegova kri pa ni zdrava, ni bila še nikoli.

To ruvanje je spoznal Branislav iz besed svoje ženke, ko je s solznimi očmi poljubovala dete. Previdno, v rahlih, komaj zanimivih prašanjih je hotela prodreti v njegovo notranjščino. On je kmalu vedel, odkod prihajajo napačne informacije in zakaj. Ni se jezil, a peklo ga je grozno. Zaupal je svoji Anici in ni malo ni dvomil, da bi verjela materinim sumnjam.

Pod šolskimi okni v Novi vasi so cvetele narcise in širile svoj vonj skozi okna v šolsko sobo. Tam so jokali otroci. Nadomeščal sem namreč obolelega Bronislava kot potovalni učitelj in jim povedal, da je pravkar zapel mrtvaški zvonec „zadnjo uro“ njihovemu dobremu učitelju. „Molite za njegovo dušo! Pojdite ga kropit na pošto, a pojutrišnjem ob eni vsi k pogrebu!“

Tudi meni se je storilo inako, zato sem sklenil s poukom za tisti dan — bila je sobota.

Vsi so popraševali, kako se je zgodilo. Pred poldrugim letom so prorokovali gotovi vedeži nesrečo novoporočencema, ker je nevesta — prestara, češ: mlad mož, stara žena — dosti greha. Danes bi bili tudi ti radi vedeli, kako je končal Branislav.

Prišla je šolska postrežnica Trzinka in pripovedovala: „Zadnje dni se niso prepirali na pošti. Gospod je čutil, da je mnogo bolji. Vstal je danes od obeda, se oblekal in šel z gospo Anico in Teklico v graščinski park. Pri vrtnarici ukaže skledico kislega mleka. Vrtnarica jim ga prinese v senco pod smreko. Skledico postavi natla in hoče nazaj še po eno žlico. Branislav jo pa pozove nazaj: „E, pa naj bo, Liza! Pusti! Midva z Anico lahko jeva oba z eno žlico.“

Gospa je odločno odklonila to ponudbo. Govorila je premisslveno in trdo. V njem je zavrelo — vnovič in poslednjič. Njena odločnost mu je bila dokaz, da je prepričana o njegovi bolezni. Njegova rahločutna narava ni prenesla tega. Zahreščalo je v njem. Kri se mu je udrla iz kot, omahnil je z očitajočim pogledom v naročje svoji Anici.

Hčerka je bolestno zavrnila — sirotica brez papana.“

Dva dni pozneje so še dehtele narcise pod šolskim oknom. Otroci so se mirno zbirali k pogrebu. Ganil me je ta prizor otroške hvaležnosti. Že tedaj mi je bila znana dogodba o narcisah, ki jih ima Anica najraje, znan začetek njegove ljubezni do nje. Cvetoče narcise so spominjale ta dan Teklo in mene lepših časov.

NEKAJ O VZGOJI.

V sled malomarnosti in brezbriznosti se navzamejo ljudje kake grde razvade, ki napravi včasih človeka naravnost odurnega, odbijajočega. Kako težko pa je pomagati takemu. Ako ga opominjaš še na tako fin način, vedno je tvegano, ako sta si še taka prijatelja, da se mu s tem omrziš. Navzlic dobri volji mu pomagati ne moreš. So različne razvade v kretanju, hoji, govorjenju obnašanju i. t. d.

Vse to bi se dalo lepo odpraviti, ako bi se pazilo nato že pri vzgoji otrok. Takrat je čas, ker otroška duša je podobna vosku. V njo lahko utisne spretna vzgojiteljeva roka vse, kar misli, da bode dobro in koristno za otroka, on modelira njegovo dušo prav kakor sam hoče. Res, da je narava sama ob sebi nagnjena k slabemu, a dobra vzgoja tudi to zapreko spretno prekorači, in ustvari v otroku dobrega koristnega člana človeške družbe.

Večina propalic je prišla na svojo nizko duševno stopinjo vsled zanikarne, pomankljive ali napačne vzgoje. Še celo sodnija je pričela upoštevati ta moment v življenju padlega človeka in se zanima, kako vzgojo je imel tak izgubljen član človeške družbe.

Za to so se ustanovile že v prejšnjem stoletju, delavske hiše za ljudi od katerih se upa, da se poboljšajo. V prvi vrsti se jih navaja na delo.

Da, delo je pravi pomen življenja, živeti se pravi delati. „Življenje je delaven lan.“ Brezdelje je smrt. Še kos železa, ako nerabno leži v kotu zrvavi in s časom ga rja konča. Tako tudi lenoba človeka duševno i telesno mori. Zato je treba že v otroku vzgojiti ljubezen do dela. Da, delo mu mora postati potreba. Paziti moramo nato že pri naših malččkih, ko še niso zmožni resnega dela. Njih delo bodi igranje. Otrok naj bode vedno delaven. Otrok naj se ne dolgočasi, dajmo mu opravka, njegovim močem in razvoju njegovega duha primernega. Tak otrok ne bode materi nikdar nadležen in mati se ne bode pritoževala, da je otrok siten.

Na ta način se potem otrok tako privadi dela, da mu ostane celo življenje potreba. Naučimo otroke štediti in misliti. Kakor hitro otrok toliko dorase, da pozna dvovinarski novec, ga moramo navajati k štedljivosti. Razsipnost je grda uničujoča razvada, ki je že uničila mnogo družino. Zato naj kupijo stariši že takim otrokom male hranilnike. Dobijo se v trgovinah že za 4 vinarje. Ako podariš otroku tak hranilnik s par vinarji, mu napraviš ob enem tudi veliko veselje. Naj se navaja gojenca, da vsak novec, katerega v dar dobi lepo notri spravi. Nikar ne pustite, da otroci za te krajcarje sladkorčke ali sadje kupijo. S tem se podpira samo sladkosnednost in razsipnost otroka, ker kar rabi za živež to dobi od svojih starišev, ki že sami skrbne, da otrok dobi včasih kak priboljšek. Ko se otroku nabere kronica položite

jo v hranilnico. Kako bode ponosen otrok na svoj mali kapital. Tako se otroku tekom let nabere mala glavnica, kar mu nekoč prav pride.

Vsaka, stvar ima svoje gotove meje, tako tudi štedljivost. Pazite, da mesto štedljivega otroka ne vzgojite skopuha. Razumeti morate dati otroku da se mora denar težko prislužiti, da obleka igrače i. t. d. vse to stane denar. Ne naučite otroka samo na kup spravljati, naučite ga poleg štedljivosti tudi milosrčnosti. Ko pride berač dajte otroku naj mu on izroči dar.

Pustite naj s sestrico deli košček kruha, jabolko, sladkorčke. Tak otrok ne more postati ne skopuh in tudi ne egoist.

Naučimo otroke misliti. Veliko je ljudi odraslih, ki ne mislijo ker so preleni za to, ker se jih ni že v mladosti k temu navajalo. Tja v en dan žive. Naučimo otroke misliti; ako hoče napredovati v šoli, mora znati misliti. Človek mora celo življenje misliti, preudarjati. Kadar otroku kaj pripovedujete, pazite da vas vselej posluša z odprto dušo, da pojmuje Vaše besede. Prepričajte se ako vas je razumel, seve pripoved mora biti njegovemu duševnemu obzorju primerna.

Ako otroke učite kako pesmico na pamet, kar je zelo dobro, ker krepi spomin, pazite da ume vsebino.

O MODERNEM STREMLJENJU PO LUKSUSU.

SPISALA ELVIRA DOLINAR.

Ako opazujemo življenje, kako se odigra ne samo po metlih, ampak tudi po deželi, moramo pripoznati, da je postalo v zadnjih desetletjih jako komplicirano in težavno. Objektivnemu opazovalcu se bo vrnil nehoti primer z življenjem njegove mladosti. In ni potreba, da bi bil za to posebno star in častitljiv. Uže štiridesetletni ljudji morajo priznati, da vlada sedaj čisto drug sistem, ko za časa njih rožnatih mladih dni.

Ne samo gleda jedi in pijače so se pozgubile stare priproste šege in navade, ne, še bolj je vzdignila pošast luksusa svojo strupeno glavo na modnem polju.

Priprosto dekleta, delavke, kmečka dekleta, vse se nosi in oblači kolikor mogoče „gosposko“. Izginile so priproste, udobne in mične narodne noše. Tudi v zadnji zagorski vasi se šopirijo posnetki pariških mod, seveda skrajno neokusni in nerodni.

Kaj še le služinčad v mestih! Ona nosi seveda obleke le po najnovejših vzorcih, velike, našoperjene klobuke in vse druge toaletne malenkosti ki jih predpisuje moda veliki dami. Po noši

nikakor ne moreš spoznati, imaš-li pred seboj kuhinjsko vilo ali damo finih krogov. Izdajo jo samo rabate manire, katere je pozabila odložiti s priprosto obleko.

Omikani krogi potem seveda tudi ne morejo zaostati. Da se loči od svoje dekle, skuša jo prekositi dama s še finejšim blagom, s še novejšim modelom, kar vse dostikrat preseza njene gmotne moči.

Isto hlastenje po luksusu opažamo tudi v stanovanjih. Ne pobrigajo se gospodinje na udobnost svojega stanovanja, ne mislijo ga urejati tako, da bi se njegovi prebivalci počutili ko v toplem, prijetnem zavetišču. Ne, le luksurično naj bo stanovanje, napolnjeno z vsakovrstnim nepotrebnim firlefancem, često preje podobno kakemu kabinetu za raritete nego človeškemu bivališču. Da v takem stanovanju ni nobene „Gemütlichkeit“ mi pač ni treba povdarjati. Da je le luksurjčno, da hišna dama ž njim le imponira svojim posetnikom!

V obče se smatra to prodiranje luksusa kot znak raztoče kulture. Toda to naziranje je docela neutemeljeno. Lüksus nam kaže samo zunanji blesk na kvar notranjega, duševnega in intelektualnega razvitka. Ne samo, da prave kulture ne pospešuje, nasprotno, še ovira jo ter zadržuje nje ponosno prodiranje med priprosto ljudstvo.

Vriva se nam pa sedaj še drugo vprašanje. Ali pospešuje lüksus človeško srečo in zadovoljstvo? Kajti, ako bi bil zmožen povišati človeštvu čut blaženstva in zadovoljstva bil bi v tem hipu upravičen kljub vsem drugim njegovim hibam, kajti sreča je človeku najvišji cilj stremljenja. Sredstvo, ki vodi do nje je tedaj že a priori upravičeno.

Žal, da se nam naše vprašanje ne potrjuje. Ako jasnega pogleda motrimo sedanje razmere, ter jih primerjamo k onimi polpretekle dobe, kaže se nam ravno nasprotno: Povsodi raztoče nezadovoljstvo v tesnem spremstvu raztočega luksusa.

Zakaj to? Zakaj ni srce zadovoljno, ko je življenje okinčeno in olišpano na stoteri rafinirani način kakor se našimedom še sanjalo ne bi bilo?

Toda ravno v tem tiči jedro nezadovoljstva. Hrepenenje in hlastenje po luksusu, ki ga nikdar ni moči doseči, ki je vedno, vkljub najhujšemu naporu korak pred nami, poraja večni nemir in nezadovoljstvo. Čut za domače ognjišče, za rodbinsko življenje, da v daljšem krogu tudi za domovino gineva; vse mišljenje in naziranje vplitvi; prevladuje le histerično hlepenje po demonu „bogastvo“, ki omogoči lüksus. A to nemirno vrvenje in pehanje napenja do skrajnosti živčevje, telo in duša slabe. Pred seboj vidimo polomljenega, obupajočega boritelja za neki fantom, ki se zamanj peha za njim vse svoje dni.

Eto ti sliko človeka, ki ga vzgaja moderni razvoj hiperkulture.

Kako priprosto in jednostavno je bilo življenje še pred kakimi 25imi leti. Po kmetih je vladalo še bolj patrijarhalični sistem. Rodbina je ostajala skupaj, dokler se niso otroci pomogli in poženili. Delali so na svoji rodni zemlji marljivo in neutrudno. Ker so si pridelali večinoma vse svoje potrebščine doma, ni jim bilo veliko do denarja. Kaj pa bi tudi ž njim, ko jim je dala domača gruda vse: obleko in hrano. Kupovati je bilo treba le prav malo predmetov, pred vsem sol in olje. Za dobavo teh se je pa že prodalo kako živinče ali je nesla gospodinja jajca in maslo na trg.

Kako prijetno pa je bilo tudi o zimskih večerih v predilnici. Kolovrati so brenčali. Urno so sukali spretni prsti tenko nit. Fanti so posedali okoli, delali poredne dovtype ter dražili dekleta, da so od sramežljivosti še urneje vrtele brneča kolesa. Če so pa bili fanti le presitni, je pa tudi kaka robata padla vmes, ki je sapo zaprla nepopoljšljivemu nagajivcu. S kakim ponosom in zadovoljstvom so dekletu tudi nosila svoje snežno-bele rokavce, ki so si jih same naprele. Saj so jim pa tudi res lepo pristojale.

Kje je ostala poezija naših starodavnih predilnic? Kolovrati leže zaprašeni v kakem podstrešnem kotu. Še se včasih muči ž njim kaka stara majka sama za pečjo, da naprede potrebni material za plahte. Obleke si pa že zdavnaj več ne delajo iz domačega platna. Imenitni rokavci in ašpeteljni, ki so se vedno bliščali v snežni belini so potisnjeni v ozadje. Saj jih krije moderna bluza, kaj tedaj, če so pokrpani in zamazani!

A z moderno opravo je prišlo tudi nezadovoljstvo z domačim delom. Tečni domači kruh več ne diši. Zato zapuščajo možki trumoma domačo vas, da si služijo v tujini, česar jim skromna domača zemlja ne da. A že ne zadostuje več delo v naši širni očetnjavi. Našega moža hrepenenje seže dalj, torej hajd čez morje za srečo za bogastvom. Možkimi sledijo dekleta. Kaj so jim domače, skromne službe! Tudi mestne službe, nekdanj tako imenitne so sedaj preslabe — prava beračija. Računati znajo samo še na dolarje, katerih pa manj od 20 na mesec niti ne pogledajo.

Ali ste pa morda v domači vasi kje videli posledice tih lepih zaslužkov? Ali se morda zdaj dvigajo zlati gradovi iz tal? Niti malo ne. Lahko so zasluženi ti novci, lahko tudi zapravljeni. Le izjemno redki so slučajji, ko zamore kedo poreči: „Glej sad moje marljivosti na Novem svetu. Postavil sem si bogastvo z ameriškimi svojimi žulji.“ Pač pa vidimo dostikrat nasprotno. Mož pač pošilja iz Amerike, toda mlada žena — vdova slabo gospodari ter zapravlja vse. Kolikokrat pa mož niti ne pošilja in domača zemlja propada.

Saj navadno tudi ni absolutna beda, ki tira naše ljudi v Ameriko. Le hlepenje po bogastvu, indirektno mržnja do dela

jih podi čez morje. A kaj ga je povedlo na to pot? Luksus, ki se mu je vsesal v kri nevedé, ter pokvaril njegove priproste sege in navade.

Tako na kmetih.

Ali tudi v mestu ne najdemo družega ko razdejajoči in razkrajajoči vpliv luksusa. Delavstvo štrajka, ker mu mezda ne zadostuje v pokritje raztočih potrebščin. Srednji sloji, kjer vsled svoje socialne pozicije ne uživajo dobrote štrajka pa delajo dolgove. Matere in hčere morajo vedno paradirati v naj-novejših toiletah. Moževa plača ne zadostnje v to. Spočetka pristrizejo morda kuhinjo, kolikor se da; a ker naposled tudi ne morejo živeti brez jela, in ker vsa štedljivost na račun želodca ne pomaga, delajo dolgove. Marsikatere lepe vrste dostikrat 4 stopnih števil se blišče v knjigah manufakturstov, o kojih soprogi niti ne sanjajo. A pride i dan, ki spravi vse na sonce. Potem bo pač polom in jok in stok.

Kaj pa neki hasni ta pretirani luksus na modnem polju? Ali so ženske vsled njega bolj dražestne, bolj ljubeznive; ali se jih več pomoži? Ni malo ne. Nepokvarjenim očem bo napravilo gotovo punče v priprostem krilcu boljši utis, kot našemerjena modna dama, katere bogati kinč uničuje vso mlado, naravno krasoto. Tudi glede možitve ne vidimo pospeševanja od drage obleke. Vsak trezno misleči možki se lepo premisli, predno si natovori na vrat tako nališpano stvar vedeč da njegovi dohodki ne trpé takega obremenjenja. Vsled tega tudi tako strahovito narašča število neoženjevcev in kot dosledno izvajanje tudi nemoženih žensk.

Le golo zavist rodi pretirani luksus, le puhlost v srcu in v glavi.

Isto brezmejno in brezglavno kompliciranost najdemo tudi na polje lukuličnih užitkov. Jednostavna, priprosta in zdravju prikladna hrana ne radostuje več. Na umeten način se predela in predrugači jedem okus, da ne bi mogel kedo spoznati, kaj jé. Neštevilo dišav in dodatkov služi v to svrhu. Le fino, ekskluzivno, pikantno naj bo vse. Kaj poreče k temu ubogi, mučeni želodec, za to se ne pobrigajo razvajeni jedilci. Saj so zdravniki tu, da popravijo eventuelne škode. Saj oni hočejo tudi živeti! Ni tedaj čuda, da hira toliko ljudi za želodčnimi boleznimi.

Toda pikantne jedi povzročajo zopet neprimerno žejo. Treba tedaj zalivati, zalivati in zopet zalivati. Seveda ne se studenčino. Zato najde očak Noa tako strahovito veliko posnemalcev. In s tem smo dospeli spet k drugemu pečečemu vprašanju, k alkoholizmu.

Da, kakor ga podpira in pospešuje v nižjih slojih nevednost in deloma tudi beda, tako odvisi v omikanih krogih od luksusa.

Zapletene in zveržene so vse pregrehe človeštva. Grajay jedno, takoj se moraš dotakniti še drugih. Ene slabe navade ne iztrebiš, ako drugim prizanesesh. Le krepke remedure treba, obnovljenje vseh življenjskih navad, pa se človeštvo temeljito in in uspešno regenerira in omladi.

SMEŠNICE.

Dobro uganil. *Prvi dijak:* „Še zdaj mi ni zvezal knjigovez knjige. Že spet se bom moral opravičiti.“

Drugi dijak: „Knjigovez že ve, kako se dijaku najbolj vstreže.“

*

Kdo je imel boljši spomin? Župnik pride čez deset let v faro in ima pridigo, kakor jo je imel pred desetimi leti. Po maši ga počaka kmetica, rekoč: „Gospod fajmošter, oni imajo pa res dober spomin, da znajo še čez deset let celo pridigo na pamet.“

*

Slabi časi. „Kaj pa ti je bilo, da si bil v bolnišnici?“
„Saj veš, konec meseca je, pa sem si dal želodec malo skrčiti.“

*

Hitro pri zvesti. *Profesor* (dijaku, ki pa vidi, da goljufa): „Kaj pa imate pod klopjo?“

Dijak: „Noge.“

*

Izdal sa je. *Profesor* (pokliče dijaka): „Molek, povejte nam kaj o francoski revoluciji!“

Molek: Molči.

Profesor: „No, torej —“

Molek: Sicer mučno napenja ustne mišice, a molči nadalje.

Profesor: „Če ne znate, idite v klop!“

Molek (že v krajni zadregi): „Sem onemel.“

*

Kako hitro se ga izpozna. *Kmetica* (občinskemu biriču Volku, ki se bliža z listi v roki): „Glej ga, volka, ki gre že spet.“

Birič Volk: „Za vraga! — komaj teden sem tukaj, pa me že cela fara pozna.“

*

Neverjetno! *Gost* (pomoli krčmarju kupico vina): „Na, pijte!“

Krčmar: „Hvala gospod — sem abstinent.“

*

Edino še mogoče. *Prvi dijak* (ob koncu semestra): „Pomisli, danes se mi je sanjalo, da sem zdelal.“

Drugi dijak: „Da, da, kaj takega se ti res lahko samo še sanja.“

*

Sreča nedeljskega lovca. *Nedeljski lovec*: „Saperlot! danes sem imel pa srečo. Pomisli — dva na en strel. Takega pa nikoli več.“

Logar: „Kaj pa? Dva zajca — srnjaka —?“

Nedeljski lovec: „Seveda! Dva vrabca.“

*

Kako se izpremene razmere. *Oče*: „Kdo je bil ta gospod, ki te je tako prijazno pozdravil?“

Sin (malenkostno): „Moj profesor.“

*

Skrben mož. „Ljuba Rozi, ti si nekaj dni sem tako žalostna in otožna — — povej mi koliko pa potrebuješ?“

*

Vzrok. *Mati*: „Olga, danes si bila pregroba s svojim zaročencem. Taka ne smeš več biti!“

Olga: „Zakaj ne?“

Mati: „Ker še nisi njegova žena.“

*

Primerno zdravilo. *Gospod*: „Od kar vas poznam, milostljiva, nimam noč in dan več miru.“

Dama: „Torej si preskrbite — — zacherlin.“

*

Soproga (po gozdu se sprehajajoč): „Glej Mirko, ta moja višnjeva obleka nič kaj ne pristoja k mlademu pomladanskemu zelenju.“

Soprog: „Draga moja, jaz vendar ne morem dati zavoljo tvoje obleke vsa drevesa višnjevo prebarvati.“

*

Grof: „Skoro pol svojega premoženja sem žrtvoval zate, ljuba Irma, toda koliko časa me bodeš še ljubila?“

Irma: „Do zadnjega vinarja, moj dragec!“

*

Na deželi. *Letoviščar*: „Krčmar, ali še močno gori?“

Krčmar: „A, kaj še! Ali niste videli, da so se ravnokar odpeljali naši ognjegasci? To je gotovo znamenje, da je že vsega konec.“

Na ređuti.

„Oh, servus, ata, ti si tudi tukaj?
Ali to mi takoj posodi 30 kron,
drugače to povem jutri mami.“

Predpustni dozvoki.

Doktor: „No to je moral biti
pa hud tepež!“ —

Kmet: „E ja, prav lepo je to
bilo. Vsak ve, da kaj podobnega
bode šele o „žeganju“ in to je
šele čez sedem mesecev, zato so
se potrudili, da bi bilo lepo. —“

V zadregi.

Snubec (k edini hčerki bogate
vdove): „Gospica Ema ali bi ho-
tela biti moje žena?“ —

Ema: „Jaz — jaz ne vem. Spre-
govorite najprej z mamo.“ —

Snubec: „S to sem že govoril
pa sem dobil košaro.“

Ođvet.

Klepetulja: „Kakor sem slišala
je bil včeraj tvoj mož v gledišču
v spremstvu neke krasne dame!“

Mlada gospa: Da popolnoma
pravilno! Midva sva tam bila
skupaj!

41. Skrivalnica.

Alojzij Pucelj, Sodražica.

V sledečih besedah je skrit znan pregovar: Mlad, bega, zori, dobe.

42. Besedna uganka.

Vinko Snežničanov iz Kajtebriga.

Po zimi vam ušesa brijem ne mislite, da sem brijač po leti ceste vam pometam, a vendar nisem pometlač.

43. Številna uganka.

V. Snežničanov iz Kranja.

Ko je šel 1234546 v 645, je rekel nekdo, da vedno 5461234.

44. Vizitnica.

Dr. Doran Gojko, Gorica.

Niko Žor

V imenu je skrit poklic osebe.

45. Homonim.

Ivica Ukmar, Postojna.

Prijatelj — si starodavni —!

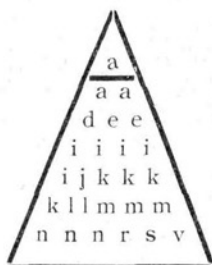
46. Sprehod kralja.

Svojmir Svojmirov, Ljubljana.

	sem	ne	než	o	in	mi	dost	hi	čas	dru	
spo	ga	bal	gi	le	tih	ne	va	mla	ti	gam	jo
se	la	○	lil	ših	mlaj	le	in	nje	○	je	si
o	lju	bez	mis	sem	v	po	te	ne	sblu	ca	jen
ku	ko	ni	ti	sam	čed	nost	o	ku	kre	is	men
pr	sil	kre	ta	os	le	sem	jaz	sil	rek	na	je
vič	is	če	vro	je	pa	ni	še	ža	ta	dru	gim
na	ces	sem	vsa	○	de	ni	○	ža	le-	naj	po
jel	sem	ti	is	ki	kle	me	tak	tu	rek	je	si
sem	is	○	kač	ta	ki	soln	di	pač	○	va	jo
kal	kar	a	na	jer	žar	ca	la	kih	krat	en	se
	to	sem	bas	šel	Svet	li	v	ob	tam	od	

47. Piramida.

Josip Uranič, Trbovlje.

Ako črke prav razvrstimo, pe-
ljamo se okrog piramide trikrat
v znano slovensko mestoce.

48. Sestavljalna uganka.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

Sestavite iz teh besed pre-
govor: Krez, Uran, Budha, Tir.

49. Šaljivo vprašanje.

Mihael Pustišek, Zdole.

Kdo je največji siromak, kadar
cerkev gori?

50. Uganka.

M. Globočnik v Vogljah.

Mizo poznam prostrano, ki nosi
najdebelejšega mesarja, drugikrat
pa komaj suhega komarja.

Rešitev ugank v 5. številu.

34. Kolo pri biciklu. 35. Krona. 36. Smrt, prt, vrt, krt. 37. Stoli stoje
na nogah. 38. Slaba vest. 39. Slovenci smo trpini.

40. MOJA MUZA.

Moja Muza ni mehkužna
bledolična gospodična;
Črnogorka je, Spartanka
deva zdrava, ognjevit.

Moja Muza ne poseda
v mesečini v polusanjah;
ona ljubi jasne dneve,
ljubi vroče solčne žarke.

Moja Muza se ne joče
nad svetovnim gorjem bridkim,
resno kliče le na delo,
ki naj spasi nas edino!

V levi baklo, v desni handžar
kvišku dviga moja Muza;
razsvetljuje teme klete
in s tirani se bojuje.

A. Aškerc.

Listnica uredništva.

Naročila, reklamacije, pritožbe, i. t. d. naj se pošiljajo naravnost na **Vydrovo**
tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na **Zofko Kveder-Jelovšek**, Zagreb,
lica 20.

Diva. Štirinajst let! Oho, oho, malo hitro ste začeli z zaljubljenimi
črticami! Slog ni slab, čeprav je Vaš junak nekoliko preveč romantičen.
Dandanes se samo abnormalni mladeniči streljajo tako hitro, drugače bi
se vsaj polovica naših fantov prezgodaj preselila iz tega sveta. **Lucijanov**.
Vaše „vijolice“ so popolnoma brez duha. **Marta**. O tistem dekletu, ki je
rože na vrtu plela nam je že Gregorčič tako lepo pesemco napravil, da
mu zastonj konkurirate. **Dr. Doran**. Kdaj ste pa promovirali? Našim pes-
micam se nekako ne pozna, da vas diči doktorski klobuk. **Ivan W.** Vaš
pijanec je zelo banalno očrtan. **Trnski**. „Vedom“ me jako spominja na
Trdino in na nekatere starejše povestice v „Vrtcu“. Pišete gladko in pri-
kupljivo; zakaj mi ne pošljete kakšno črtico iz realnega življenja? **Dušan**.
Vaš Pompilij Migovček mi je preveč po receptu Cankarjevih popotnikov.
Podobnost sama je sicer častna ali preveč vode ste pridejali.

NEBDOGNANA PLAČILA:

V zanimu naših p. n. odjemalcev uvrstimo novo rubriko. V sušecovi številki pribčili smo seznam teh, ki so nam plačali na naslov, katerega v naših zabeležkah nimamo. To se lahko zgodi če podpiše plačujoča oseba na položnico sebe, namesto resničnega odejemalca. pozabi se podpisati ali stori to nečitljivo, zamenja položnico i. t. d. — Vsaki mesec bomo pribčili imena takih naslovljencev, ki so poslali denar, katerih pa mi v naših zabeležkah ne moremo najti. Po kratkem času se bode pač vsak lažje spomnil, kakor na čez nekaj let.

Posiljatelj	Dan	Post. hranil.	Posiljatelj	Dan	post. hranil.
Borštnar Josef Litija	20./1.	10 440	Dreier Th. Schöder	5./3.	10 450
Breskvar Franc Trzin	29./3.	10 450	Gajšek Davoun Vrhe-Store	9./3.	10 9—
Brus Luka Spodna-Idria	9./4.	10 450	Gobec Martin St. Nikolai	3./4.	10 130
Cerneyšek			Pegan Marko Capodistria	7./3.	10 450
Franciška Bočna	14./1.	40 450	Pollak Ivan Kamnik	3./3.	10 450

Nepodpisani in nečitljivi.

Kraj ali pošta	Dan	Post. hranil.	Kraj ali pošta	Dan	Post. hranil.
Bistrica Boh.	8./5.	05 450	Šostanj	16./11.	09 450
Sv. Jakob v Rožu	3./5.	07 450	Ziri	20./12.	06 450

Pozor!

Gre se za dva
zlatnika!

V zadnji številki smo razpisali ceno za najprimernejšo imenovanje soka iz višenj, katerega poleg našege „Jablusa“ letos vpeljemo v izdelek.

Došla nam je cela vrsta predlogov, toda nobeden se nam ne dopade. Primeroma največ je bilo nazivov „Višnin in Višnus.“ Tudi Vam se ti gotovo ne dopadejo. Uvažujte dalje ter iščite bolj

ljši izraz. Skratka novo besedo. Rekli smo, da prednost damo temu imenovanju, katero bi se lahko rabilo za vse jezike. Nikdo se torej ne obotavlja, sporočiti nam svoj predlog. Kdor to ime najde dobi dva zlatnika. Predlog lahko napišete na vsaki korespondenci z nami in tudi na naročilo. Kdor ve za dober izraz naj nam takoj naznani, vsaj ceno dobi le tisti, kateri pove najprimernejšo ime.

VSEBINA: KSAVER MEŠKO: Vinograda. — IV. LAH: Zimska pot. — KSENIJ VERIN: Jutranja motiva. — MARTIN LEOP GROBELNIK: Usoda. — SEVENOVIC: Sonet. — IVAN STUHELJ: Iz prevare. — FERDO: Lea. — ZOFKA KVEDER JELOVŠEK: Sentimentalno besedovanje. — AVG. STRNISA: Epistola prijatelju. — IVO TRÓST: Ko so cvetele narcise. — DRAGICA P.: Nekaj o vzgoji. — ELVIRA DOLINAR: O modernem stremljenju po luksusu. — Smešnice. — Uganke.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.
Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

Vydrova otroška moka.

Da smo priobčili v poslednji številki „Dom. Prij.“ članek z zgoraj navedenim naslovom, ugodili smo zelo mnogim našim znancem; to spoznamo iz cele vrste izjav, ki smo jih prejeli. Oddali smo vse avtorju gospodu M. U. Dr. K. Helbichu, praktičnemu zdravniku, strokovnemu pisatelju. Ta članek bo gotovo zapustil svoje dobre posledice: opozoril bo na nevarno igro matere, ki dajejo v svoji naivnosti dojenccem hrano, ki jim pravzaprav škoduje.

Pridevajte Vydrovo otroško moko! Ob vsaki priliki. Na eni strani gre otrokom zelo v slast na drugi strani jih brani pred boleznimi, obolele otroke pa ozdravi od želodčnega katarja in pri pomanjkanju materine hrane daje izborno nadomestilo.

Ako pregledate priznanja v vsaki številki našega lista, vidite, da so vedno nova in da govore sama in ker prihajajo iz čuta hvaležnosti, so nam zelo ljuba in kar se tiče Vas, naj Vam bodo v posnemanje.

Pišejo nam P. T. gg.:

August Ferkov, kleparski pomočnik, Novi Udmat št. 43 pošta Moste. Prosim pošljite mi prej ko mogoče 2 kg Vaše otroške moke, ker jo moja hčerka Fanči zelo pogreša. Moram se Vam zahvaliti za Vašo izborno otroško moko, ker je zelo redilna. Moja hčerka jo zelo rada uživa ter je vedno zdrava in vesela. Stara je 6 mesecev in že sama sedi. Jaz jo vsakemu najtopleje priporočam.

Adolf Gallus, krojaški zavod, Třebovice. Pošljite mi zopet 5 kg. Vaše otroške moke. Naša Irena je 7 mesecev stara, zelo zdrava in kreпка. Bolana še do sedaj ni bila, to pa le zato ker pije Vašo izborno otroško moko. Vsakomur jo bodem najtopleje priporočal.

Franco Globočnik, c. kr. orož. stražmojster, Planina pri Rakeku. Prosim pošljite mi zopet 2 kg Vaše otroške moke za našo malo. Jako rada jo uživa in se je po isti zelo popravila.

Jakob Gostiša trgovec, Novi udmat št. 19 pošta Moste. Zahvaljujem se Vam za Vašo izborno otroško moko, katera naši Ivani-Frančiški zelo ugaja. Stara je 7 mesecev ter že tako močna, da skoraj sama stoji. Pozneje Vam pošljemo njeno sliko.

Davorin Gostiša, sklad. paznik, Ajdovščina. Ker se je naši Danili zelo priljubila Vaša otroška moka, prosim blagovolite mi je zopet poslati 2 kg.

Roza Guttenbergova soproga gosp. upr. Srbice, Tynec pri Klatovu. Prosim blagovolite mi poslati 3 kg. otroške moke, ki je v resnici velika dobrota za otroke, zlasti tam, kjer naravno hranjenje dojenca iz kakšnega koli vzroka ni mogoče. Imam dvojčke, dve punčki, ki niste nikdar poznali prsi in akoravno sta pri skrbni vzgoji imeli vedno mleko od ene krave, vendar sta bili vedno bolelni in sta zelo slabo rastli. Po kratki dobi pa, odkar smo jih začeli hraniti z Vašo moko, je nastal hitri obrat, tako z ozirom na rast kot tudi z ozirom na zdravje. Kratko malo imamo z njimi veliko veselje, radost z Vašim češkimi izdelkom, katerega bomo ob vsaki priložnosti toplo priporočali.

Jos. Hoffmann, Jablonec. Prosil bi da mi zopet pošljete 1 kg. otroške Vydrove moke, ker jo naša Marica zelo rada pije. Pošljite jo kolikor mogoče hitro.

Anton Hrovat, Staraves št. 32 Velenje. Ker je Vaša otroška moka v resnici tako dobra, da je ne morem pogrešati, prosim da mi je zopet pošljite 2 kg.

Fran Jelinek, sodni oficijant, Holice. V prilogi Vam pošiljam sliko moje hčerke Ljudmile, je 1½ leta stara, življena samo z Vašo otroško moko.

Gustav Junker, steklar, Dolna Polubna. Prosim, pošljite mi kar najhitreje zopet 3 kg. Vaše otroške moke, ker je zaloga že pošla in naš mali Artur neče druge hrane. Preje je bil vedno bolan in vsak dan smo čakali, da bo umrl. Vaša moka ga je ozdravila, zato jo vsakemu svetujemo.

Vladimir Kahlig, poduradnik c. kr. drž. železnice Zvoleneves. Pred 3 tedni sem naročil 1 kg. Vaše otroške moke in poskusil sem z njo hraniti svojo 4 mesece staro hčerko; čutil sem se in moja žena tudi, kako otroku tekne in služi. Sem res vesel, da imamo tako češko firmo, ki ne le, da se more meriti s svojim izdelkom z tujimi podobnimi, ampak jih prekoša po svojih vrlinah. Sprejmite zahvalo za vedno pravo in hitro postrežbo pri naročilu.

Josipina Korenčan, Logatec. Prosim pošljite mi takoj 3 kg. Vydrove otroške moke. Naši Mariji prav dobro tekne. Bila je stara tri mesece ko je zbolela. Nobene stvari ni mogla užiti, vse je nazaj vrgla ter postajala jako slaba. Poklicala sem zdravnika svetoval mi je Nesteljevo in Kufekejevo moko. Poskušala sem oboje a zaman, ne ono ne drugo ni mogel otrokov želodček prebavljati. Poskusila sem še z Vašo otroško moko ker čitala sem v „Domačemu Prijatelju“ dosti priporočil in upala, da boede tudi mojemu otroku pomagalo. In res takoj ko sem jo dala otroku ni je nazaj vrgel, kakor poprej vsako stvar, bodisi mleko ali kaj družega. -- V par tednih bila je Marija zdrava, sedaj je pa jako debela, rudeča in zelo vesela. Jaz sem prepričana, da ji je le Vaša izvrstna otroška moka pomagala, zatorej jo vsaki materi toplo priporočam.

Anna Kotikova. Rynholec Novi strašeci. Prosim, da mi pošljete eno steklenico napoljuno z Vašo otroško moko. Živimo z njo našo malo Ančiko od 6 tedna dalje in prija ji izborno.

Tonček Kramule

Ant. Kramule, slikar, Nova Palsa. Pošiljam podobo našega Tončka, hranimo ga od 2 meseca dalje z Vašo otroško moko otroke, ki mu izborno tekne. Star je ½ l. ima 2 zoba in tehta 8 kg. Goreče priporočamo! —

Hynek Kukrle, kmet, Podofi, Bouzov, Morava. Prosim da mi pošljete eno steklenico Vaše otroške moke, ker naši hčerki imenitno vspeva. Povsod jo bom priporočal.

Maria Lapajne, Idrija št. 575. Prosim pošljite gospodu Josip Zelenc v Idrijo št. 109 3 kg otroške moke ker tudi njegovemu sinčku prav dobro ugaja.

Marija Lavrenčič, trgovčeva soproga, Vrhpolje pri Vipavi. Prosim pošljite mi takoj 3 kg Vaše otroške moke, našemu Mirkotu že pohaja brez nje pa ne more biti.

Luka Lenarčič, sedlar Dol Logatec. Prosim pošljite 2 kg otroške moke prej ko mogoče, ker naš mali Bogomirček ne more biti brez nje. Zadnjič ste nam poslali 1 kg za poskušnjo. Zares morem reči, Vaša moka je izvrstna hrana za otroke. Naš mali jo tako rad pije, da ga je veselje gledati.

Matilda Mermolja, Vertobja št. 18 pošta Sv. Peter pri Gorici. Zahvaljujem se Vam za otroško moko, katera mojemu sinku Dominiku in hčerki Olgici zelo ugaja. Vsakemu jo toplo priporočam.

Josef Musil, c. k. pismonoša, Alesnice. Nor. Pošljite zopet 3 kg. otroške moke, ker naši Marici gre izborno v slast. Je 5 mesecev stara in že sama sedi. Od 6. tedna dalje jo hranimo z Vaso otroško moko in je tako debela, da se ji vsak čudi. Pri tem pa veselá in čila, da nam svojimi komičnimi scenami dela prijetno zabavo.

V. Masnik, c. k. pošt. uradnik, Vitkovice, Morava. Namen mojega današnjega pisma je, podati cenjenim čitateljem poročilo o blagodejnem

Lidunka Jelínkova

Vlasta Masníková

Julija Ozvatič, soproga davčnega asistenta v Konjicah. Prosim pošljiti mi z obratno pošto zopet 1 kg. Vaše otroške moke. Moj otrok, dasiravno je zdrav ne prenese nič tako lahko in nič mu tako ne ugaja kakor Vaša otroška moka. Priporočam jo vsaki materi.

Jerica Pogačar, delavka na Viču št. 34. Pošljite zopet 3 kg. Vaše otroške moke, našemu Adolfu izbornu tekne, tako je debel, da smo ga res veseli.

Marija Rebolj, posestnica v Kranju. Pošljite mi nemudoma 1 kg. Vaše otroške moke, niti en dan moj otrok ne more biti brez iste.

Franjica Schulhofová, soproga gospodarskega oskrbnika Starě, Moravsko. Vaša otroška moka našemu dečku izbornu uspeva. Je veselje na njega pogledati, kako mu ličica cveto in zdravje kipi. Zelo rad uživa Vašo otroško moko in le v isti je največja blagodejnost našega ljubčka.

M. Suchankova, soproga vrtnarja, Chotoviny. Izvolite mi zopet poslati 3 kg Vydrove otroške moke, o kateri z veseljem trdim, da je izborna ker naš Pepček je samo z njo, že od svojega rojstva življen, vspeva mu pa tako, da je pri svojih treh mesecih izvanredno močan in zdrav. Te vse učinkuje Vaša izborna otroška moka, kateri bodi čast in želja, da bi se daleč na okoli razširila.

Jožef Svetlič, ključavničar, Glince št. 33 pri Ljubljani. Se Vam zahvaljujem za Vašo otroško moko ker naši Fanci zelo dobro tekne. Vaš izdelek zasluži, da se ga toplo priporoča.

Anton Synek, šolski ravnatelj, Hlávkov. Pošljite mi obratno 1 kg Vydrove otroške moke za našo Tončiko. Prav dobro ji tekne.

Anton Sýkora, Vel. Újezd, Moravsko. Prosim za zopetno pošiljatev 3kg otroške moke z obratno pošto. Naš Jaroslav papa že zadnji zavitek in je edino na moko odkazan. Ni mu še 4 mesece, pa tehta že 7½ kg. Gre mu toje znamenito v slast in odkar jo papa še ni bil bolan dasi je poprej trpel na črevesnem katarju.

Vencelj Šebek, trgovec, Vršovice. Dovoljujem si poslati sliko našega Karola, katerega je nadlegovala bolezen do ¼ leta. Od te dobe uživa Vašo otroško moko in to je edini posredek, kateri ga je ozdravil, zato Vašo otroško moko vsem priporočam.

Anton Šedý, hišni posestnik, Mokrá št. 84. Lišeň. Mislili smo že, da bomo zgubili našega ljubkega sinka, kateri je imel črevesni ka-

učinku Vaše otroške moke. Nekako eden teden po rojstvu smo začeli hraniti svojo hčerko z Vašo otroško moko, ki ji je šla vedno izbornu v slast. Ko je bila 9 mesecev stara je tehtala 10½ kg. in sedaj v 10tem mesecu tehta 11¾ kg. Od svojega rojstva že ni bila bolna in ima že 8 zobkov, ki jih je dobila brez vsakih komplikacij. Pri vsem tem je izvanredno krepka. Jo že vodimo in kmalu, bo hodila sama. Dosedaj ji je Vaša moka izborna sladčica, kakor vidite na sliki je polna življenja, radi česar moram Vašo moko, tudi za najbolj nežni otroški želo-dec priporočati. Naša Vlasta je popapala 33 kg., ker je izključno le z njo hranjena.

Štefan Nebergolj, Barkovlje pri Trstu. Prosim pošljite mi še 2 kg Vaše otroške moke. Mojim dvojčkom prav dobro tekne.

Pepina Ozmec, soproga c. kr. profesorja v Ljubljani. Prosim pošljite mi takoj 2½ kg Vaše otroške moke ker nam je zaloga pošla in naš Boris ne more biti brez nje.

Karol Šebek

tar. Imamo se samo Vaši otroški moki zahvaliti, da smo ga ohranili. Vaša otroška moka je v resnici božji dar, ki bi nikjer ne smel manjkati, osobito pa tam kjer imaja male otroke. Naš Karol jo zelo rad uživa ter je vedno vesel in živahen. Vašo otroško moko bomo toraj povsod toplo priporočali. Vam pa pošljemo sliko našega Karola, malega „Vydrovca“.

Fani Šestakova, soproga krojača, Jablonec. Prosim blagovolite poslati 3 kg Vydrove otroška moke z obratno pošto. Pri naši Milki se je prav dobro obnesla in ji tako zadišala, da je niti en dan ne more pogrešati. Je zato zelo živahna in gre ji v slast.

Kati Tavčar, Škedenj št. 93. Prosim pošljite mi zopet 3 kg Vaše otroške moke, ker mojemu Albinu prav dobro tekne.

Ana Tič, Litija. Vaša otroška moka našemu fantku zelo ugaja. Uživa jo komaj 3 tedne pa je že postal krepak in zdrav, prosim torej pošljite mi je zopet 4 kg.

Franco Vidourek, mlinar, Lhota u Slitiny, Šlezija. Prosim pošljite mi 3 kg. Vaše otroške moke ker naši Zdenki prav dobro tekne.

Josip Vilhar, kovač, Sv. Peter na Krasu. Prosim pošljite mi takoj 2 kg Vaše otroške moke ker naša Malči ne more biti brez nje, kakor hitro je ne uživa trpi na prebavljanju.

A. Weibl, Ljubljana, Slomšekove ulice št. 14. Prosim blagovolite mi poslati zopet 2 kg Vaše otroške moke kakor hitro Vam je mogoče. Naš mali Lojzek ne more biti brez nje.

Neža Zupan, soproga čuvajnega nadzornika, Jesenice na Gorenjskem. Prosim pošljite mi nemudoma zopet 3 kg Vydrove otroške moke, ker naš mali Lojzek nikakor noče druge hrane tako se mu je priljubila Vaša moka.

Neža Zupan, soproga čuvaj, nadzornika, Jesenice na Kranjskem. Prosim pošljite mi še 3 kg. Vydrove otroške moke, katera našemu ljubkemu Lojzku zelo ugaja.

===== Cenik naših izdelkov. =====

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečkah poštne prosta 5 kg	K 4'50
Otroška moka 1 kg.	„ 2'40
Juhni pridatek 1 steklenica $\frac{1}{4}$ kg	„ 3'—
Šumeči bonboni „Ambo“ in tudi s „sidrom“ škatlja 50 kmd.	2'—
Malinovi grog	„ 2'—
Oblati „Dessert delicat“ zavitek s 50 kmd.	„ 3'—
„ „Destin“ zav. s 50 kmd.	„ 2'—
Masleni oblati zavitek s 25 kmd.	„ 2'—
„Buhtin“ dišava za pecivo v $\frac{1}{4}$ kg. stekleničkah	„ 1'—
Gorčica po francoskem i kremžkem načinu po $\frac{1}{4}$ kg po 80 v.	

Kolekcija vseh naših izdelkov K 1'50

Pošiljke od K 6'— (razun kave) pošiljamo poštne prosto.

Na letovišče

vzemite seboj Vydrove
juhne konzerve! Skatlja
za 25 juh stane 1 K 50 vin

V vročini

doma in na izletih so
izborni, neprecenljivi
Vydrovi šumeči bonboni!

„Ambo“ 50 komad. 2 K
„s sidrom“ 50 „ 2 K

3 v znamka,
če na drugi
strani razven na-
ročila ni pripri-
sane nikake pri-
pombe,
sicer pa 5 vin.

Vydrova tovarna hranil

Praga VIII.

(C. k. poštni urad, Praga 22.)

? NEDOGNANA PLAČILA:

Pod tem naslovom bomo v vsaki številki „Domačega Prijatelja“ navedli plačila, za katera nismo vedeli, komu jih moramo odpisati. — Mogoče je to plačal kdo drugi za Vas in se podpisal na nakaznico o-
nosno pošt. položnico? Prosimo, prečitajte vse in opozorite nas takoj,
ako domnevate, da je to plačilo Vaše. Podajte dan računa, lahko tudi
približno, to je v Vašem lastnem zanimu. Imanu tukaj starih nedognanih
plačil za par tisoč kron in jih zopet uvrstimo v kateri prihodnji številki,
da bi se zamogli oglasiti pošiljalci tega denarja.

Pošiljatelj	Dan	Pošt. hranil.	Pošiljatelj	Dan	pošt. hranil.
Bevar Zofija Radeče	26./V. 10	4:50	Pegan Marko Capodistria	7./3. 10	4:50
Borštnar Josef Litija	20./I. 10	4:40			

Nepodpisani in nečitljivi.

Kraj ali pošta	Dan	Pošt. hranil.	Kraj ali pošta	Dan	Pošt. hranil.
Bistrica Boh.	8./5. 05	4:50	Šostanj	16./11.09	4:50
Sv. Jakob v Rožu	3./5. 07	4:50	Ziri	20/12.06	4:50

*Za krono, kakor za tisoč: Enako skrbno! Toda od
6 K naprej, (izvzemši „Vydrovko“ žitno kavo, katera
gre popolnoma posebej) pošiljamo poštnine prosto. To
je ugodno. Kdor hoče, naj izkoristi!*

Dne.....

Pošljite mi na navedeni naslov 5 kg.
„Vydrovke“ za 4 K 50 vin. poštnine prosto.

Pošljite mi.....kg. Vydrove otroške moké.
(1 kg. za 2 K 40 vin.)

Dalje.....škatej Vydrovih šumečih bon-
bonov „s sidrom“,.....„Ambo“ po 2 K

K temu.....škatej Vydrovih juhnih kon-
zerv, po 1 K 50 vin.

1/4 kg. Vydrovega dodatka za juhe in
omake, za 1 K 60 vin.

.....škatej oblatov maslenih po 2 K
.....Destinn „ 2 „
.....Dessertek „ 3 „

1/4 kg. Vydrovega „Buhtina“ za 1 K

1 steklenico Vydrovega malinovega groga za 2 K

1/4 kg. Vydrove gorčice francoske za 80 vin.
1/4 „ „ „ kremžke „ 80 „

„Jablus“ (blag. nazn. žel. postajo) za K —40

Podpis in naslov:

Veseli dogodek.

S. J. Manek.

„Takšne stvari se ne godijo pogostoma! Tako primeroma enkrat na leto . . .“ premišljeval je gospod Krasa, odpočivaje si po prihodu iz pisarne na divanu. Smodkin dim je fino kolobaril okoli njegove plešaste glave, on pa ga je odpihoval s svojimi polnimi ustnicami, katere je ves čas osveževal s požirkom piva. Ravnokar ga mu je prinesla gospodinja k naslonjaču. Takoj ko zapre gospa Kati za seboj vrata, vzame gospod Krasa vnovič pismo svojega zeta, gospoda Zeleni.

Poglejmo gospodu Krasu preko ramen.

„ . . . verujte, istinito letos ne morem priti k Vam na praznike. Resnično obžalujem, da mi to nikakor ni mogoče. V uradu imamo sedaj ogromno dela! Ne dobil bi niti najkrajšega dopusta — a zadnji dan iti na tako daljno pot, vsekakor ni mogoče! To bi bilo skoraj bolje, ako bi Vi ljubi tatek, prišli k nam! Ako imate kedaj čas — Vi ga gotovo imate — pridite gotovo.

Torej — ne preostaja nič kakor končati to pismo in Vam želeli vesele praznike!

N. B. Pričakujemo tudi mali, veseli dogodek! Mamica, Ola in Tonček se nabolj veselé!

Vaš

Anton.“

Gospod Krasa je odpihnil dim ter šepetal tiho sam k sebi:

„Kakor sem dejal, ni to pogostoma, pa vendar. — — — In, da se Tonček in Ola veselita na brateca ali sestrico — kako čudo? . . . Škoda, večna škoda, da ni več med nami rajne mamice . . . ta bi tam pri hčerki bila . . . ali jaz . . . kje pa! . . .“

Godrnjal je nekoliko in nikakor mu to ni dalo miru.

No, pravzaprav, bi to ne bilo tako hudo! Jaz bi se pri tem Zelenim vendar moral zglasiti. Jutri popoldne končamo slavni urad in potem sem prost. — — In tako, da, grem, grem!

Samo, saprlot, na ta vesel dogodek bi bil skoraj pozabil. Vendar bom moral vnuku nekaj kupiti! Ali, kaj, kaj, to je vprašanje! Zibelke vendar ne bodem vzel seboj, avtomobil pa tudi ni moderno dajati novorojencu — — — tako

mogoče kakšen povojček, uhane (to ne! to ne, kaj ko bi bil deček!), zlatnike? No, lahko zlatnike, to bi bilo najboljše ...“

Zvečer je bilo že sigurno odločeno.

Peljem se.

Z zlatniki v žepu se pelje gospod Krasa k zetu.

„Jaz vem —“ pravi si. „da mu ta njegov večni humor še ni prešel! Njemu preiti!“ Gospod Krasa se je smejal.

Premišljeval, odločeval in malo zadremal in predno je mislil je bil na mestu kamor se je bil namenil. Izstopil je ter pregledoval po peronu. Umevno je, da ga nihče ne pričakuje, ker on jim ni nič pisal, pride torej popolnoma iz jasnega. Odšel je iz kolodvora ter se napotil proti mestu. Zeleni so stanovali v Otočni ulici. Ko pride v prvo nadstropje pozvoni.

„O, bože to ste vi?“

Zet, v nočni halji s pivo v ustah, mu stisne roko. „Pozdravljeni. Torej vendar? ... In že je tudi gospa Zeleni bila tukaj, ter se hitro oklenila tateku okoli vratu.

„Samo, saprlot, pozor, pozor, punca ...“

„In kaj?“

„Jaz mislim ... jaz ne vem ...“ gospod Krasa je bil v zadregi ... Gleda po sobi. Nikjer nič, samo nekaj škatelj in razmotan papir.

„Jaz mislim ... kakor veste ... ta ... vesel dogodek?“ jeclja. „Vesel dogodek ... kako to? ...“ vpraša gospod Zeleni.

V tem trenutku se takoj spomni, potrka se s prsti po čelu ter se začne smejati. Ali, bože ... tatek, to je bila le šala ... Čakali smo vesel dogodek, da pošiljko žitne kave od Vydre iz Prage, dalje oblate Destinke, juhne konzerve in malinovi grog! To je že tukaj, ravnokar je prišlo! Niti ne verujete, kako so se naši veselili! In jaz tudi! Saj to je vendar zelo vesel dogodek!“

Gospa Zelena se je smejala in konečno tudi gospod Krasa.

„Vi ste res nepoboljšljivi šaljivec, zet, da bi vas ...! — Jaz tukaj prinašam zlatnike, pa skoraj bi bil prišel z zibelko ...“

„Samo, da ste tukaj ... Sedite k nam ... Ola, Tonček! Poljubita staremu očetu roko ...“

Že je tukaj gospa Zeleni, prinesla je kavino garnituro.

„Gotovo ste lačni po ti vožnji, „Vydrovka“ Vam bode ugajala, tatek. Je izborna le pogledjte, kako našim otrokom uspeva. Otroci, pridite se pokazat staremu očetu!“

